

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 "
Pe o lună . 2/40 "
Nu! de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.
Telefon pentru or. și
comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA

și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferencz-utca 20.

INSERȚIUNILE

se primesc la adminis-
trație.

Mulțumite publice și Loc de-
schis costă fiecare șir 20 fil.
Manuscripte nu să ina-
poiază.

Oprîți-vă...

— Glasul unui preot dela sate. —

Stau și mă gândesc și nu mă pot dumiri. Pentru că noi ceștia din provincie judecăm altfel decât orașenii. Mai mult după fapte și numai în parte după vorbe. Și între faptele ce le-am văzut și le vedem și între vorbele ce le-am auzit și le auzim, — e mare contradicție.

Și uite cum și de ce.

După adunarea dela hotelul „Vass”, — la care n'am luat parte fiindcă n'am fost invitat, deși de ani îndelungați am luptat alături de ceice au voit și vreau binele poporului, — zic, după adunarea dela „Vass” am auzit multe glasuri cari jubilaу că „Tribuna e moartă!”... După adunarea dela Budapesta am auzit alte glasuri și mai voioase cari spuneau că „Tribuna azi a fost îngropată pe veci”. Iar după apariția noului organ din Arad, am auzit chiar glasuri cari spuneau că de „Tribuna” nici nu mai întreabă nimeni. Nu mai este: a fost dată uitării, cași când nici n'ar fi fost.

Noi, ceștia din provincie, noi judecăm însă după fapte și, lucru ciudat, faptele aceste ne spun că „Tribuna”, după ce a murit și a fost îngropată și dată uitării, — trăiește și azi și-și exercită influența binefăcătoare asu-

pra mersului treburilor românești, — îndemnând fără șovăire la muncă pozitivă și rămânând națională cum a fost întotdeauna.

Vă mărturisesc drept, domnule redactor, că la început am rămas nedumerit în fața învinuirilor ce s'au adus, cu atâta stăruință și hotărîre, ziarului acestuia la care am ținut atât de mult. Și asemenea mie au rămas nedumeriți mulți alții. Pentru că nu puteam crede că rezoluția dela Arad să nu fi pornit din gând curat și să nu țină numai la binele obștesc. Am rămas adânc întristați când am văzut apoi cum chiar și conferența din Budapesta se întoarce dela „Tribuna” și osândește lucrările ei. Și ne-am clătinat în credința veche cătră „Tribuna”, care ani de-arîndul ne-a dat nu numai căldură sufletească și sentimente adevărat românești, ci ne-a învățat și o limbă românească nouă și frumoasă! Și, cu durere în suflet, am hotărît să ne despărțim de acest vechiu tovarăș care a apucat pe căi doșnice.

Noi, ceștia din provincie, judecăm însă altminteri decât orașenii. Nu după vorbe, ci după fapte. Și am așteptat ca cei ce au adus învinuirea gravă că „Tribuna” a tradat și tradează cauza românească, să aducă și dovezi. Am așteptat mereu să ni-se spună și nouă ce știu învinuitorii. Și auziam numai bănuiele cari la două-

trei zile erau desmintite de „Tribuna”, fără ca vre-unul dintre mulții acuzaatori să fi avut curajul să le afirme din nou, în public. Am așteptat însă cu răbdare, căci iarăș și iarăș ni-se făgăduia că în curând vor veni cu dovezile compromițătoare... Și am rămas rezervați față de „Tribuna”, deși începeam a ne convinge că rezoluția dela Arad n'a putut porni din gânduri chiar curate de tot.

Și am așteptat fără a ne pierde răbdarea. Noi ceștia din provincie judecăm însă altminteri decât orașenii. Noi ne întemeiam pe fapte și nu pe vorbe. Și faptele ne grăiesc altminteri decât vorbele ascunse.

Când am văzut apoi cum chiar cei cari au fost mai zgomotoși la aducearea rezoluției din Arad; cum chiar cei cari au fost mai categorici la conferența din Budapesta, *citesc* „Tribuna” și astăzi, o *laudă* și astăzi, și *recunosc* că tot conflictul se reduce la niște mici „supărări locale” cari cu timpul „vor trece” — ne-am convins că goana pornită împotriva „Tribunei” a fost un păcat național de neiertat.

Și convingerea aceasta ne-a fost cel mai frumos dar de anul nou: „Tribuna” a fost și va rămânea a noastră, a neamului întreg, curată și nepătată.

În săptămânile din urmă s'a produs însă o mare schimbare în felul de a gândi a cărturarilor dela sate. Vorbesc

FOIȚA ZIARULUI „TRIBUNA”.

Soții Curie și radiul.

Un articol al d-lui Henri Poincaré — Cum s'a descoperit misteriosul metal. — Proprietăți luminoase — Omagii d-nei Curie.

Cititorii sânt în curent cu desbaterile ce au loc în capitala Franței, cu prilejul candidaturii dnei Curie la Institut. Corespondentul din Paris al „Tribunei” a vorbit la timp de această interesantă chestiune, comunicându-ne că celebra fiziciană a fost respinsă dela Academie. Faptul a stârnit o mare mișcare în lumea științifică și intelectuală din toate țările. Dna Curie, pe lângă adversari — nu personali ci ai feminismului în general — numără și prieteni iluștri și devotați. Printre aceștia se află și faimosul filosof și matematician francez, dl Henri Poincaré, care publică cu acest prilej interesantul articol de mai jos, a cărui traducere ne-o comunică corespondentul nostru din Paris, și în care se pomenește de felul cum soții Curie au ajuns la uimitoarea descoperire a misteriosului radiu.

Curie era unul din oamenii pe cari Știința și Franța aveau dreptul să compteze. Vârsta lui îi permitea lungi speranțe. În ajunul zilei în care-și găsi moartea m'am întâlnit cu dânsul, mi-a vorbit de proiectele, de ideile sale, am admirat rodnicia și profunzimea cugetării lui, aspectul necunoscut pe care-l luau fenomenele fizice văzute prin acest spirit original și lucid, am înțeles, ascultându-l, cât de grandioasă poate fi inteligența umană, și a doua zi totul fu nimicit într-o clipă: o întâmplare

stupidă ne-a amintit în mod brutal, cât de mică e cugetarea față de forțele oarbe ce se ciocnesc în lume fără a ști unde merg și cari zdrobesc totul în trecerea lor.

Prieteni, confracții lui Curie au înțeles în acelaș timp ce au pierdut întrânsul, dar doliul se ntinse în toată lumea; cei mai iluștrii savanți din străinătate ținură să-și manifesteze stîma ce o aveau pentru compatriotul nostru, cu care omenirea pierdu o forță din cele mai strălucitoare.

Curie aducea în studiul fenomenelor fizice nu știu ce simț hiper-fin, care-l făcea să ghidească analogiile cele mai nebănuite, care-i permitea să se orienteze într'un labirint de aparente complexe, unde alții s'ar fi rătăcit. Lumea se oferă ochilor noștri ca o scrie de imagini schimbătoare și peștrițe, cari par a se succeda în mod capricios. Fizicienii știu că aceste fugitive aspecte se mișcă pe un fond neschimbat; dar nu toți știu să-l descopere. Unii ca niște copii ce-ar alerga după fluturi, prind tot ce e efemer în fenomene, fără a căuta legăturile lor cu ce le precede ori cu ce le urmează; alții par a nu privi decât în propria lor cugetare și se închid când natura îndrăznește să-i contradică. Adeverații fizicieni, ca Curie, nu privesc nici în lăuntru lor, nici la suprafața lucrurilor, ei știu să vadă *sub* lucruri.

După descoperirea piezoelectricității cuarțului, care-l făcu cunoscut, el trăi în umbră, căci era modest până ce o uimitoare descoperire îi trimbiță dintr'odată numele în toată lumea. Este în Boemia o mină din care se

extrage o piatră ce conține numeroase elemente diverse, din cari unele sunt considerate ca foarte rare; ori, piatra conținea, între altele, un element necunoscut până atunci — dar în cantitate minimă (abia de scoteai un fragment de miligram dintr'o tonă întreagă). E radiul... Soții Curie izolară și contopiră acest metal nou și atunci se văzu că posedă proprietățile cele mai surprinzătoare. Din el ies neconținut niște radiațiuni ce se pot asemăna cu un flux de corpuscule electrice, animate de iuțeli aproape tot așa de mari ca ale luminei. Se spune că aceste corpuscule sunt atât de ușoare, încât radiul le poate emite timp de miliarde de ani fără ca greutatea lui să scază în mod sensibil. Când se ating de un electroscop, îl descarcă, când izbesc anumite corpuri, le iluminează și lumina această pare eternă, căci izvorul ei pare ineputabil...

Corpusculele acestea realizează niște iuțeli pe cari nu le cunoaștem, și studiarea mișcărilor ne revelează o mecanică nouă, care după credința câtorva entuziaști, e chemată să înlocuiască biata noastră mecanică de până acum, bună cel mult pentru mizerabilele noastre automobile ce parcurg cu greutate 120 Km. pe oră, ori pentru indolentele planete ce merg abia de o mie de ori mai repede. Și această mecanică nouă nu va lăsa nimic în picioare; cu ajutorul ei vom afla că cea ce numim noi materie, nu este decât o iluziune de origină electrică.

Radiul, care produce lumină, trebuie de asemenea să producă o căldură, și răposatul Curie ne-a demonstrat că o produce în mare

numai de aceștia, în mijlocul cărora am trăit și pe cari îi cunosc dimpreună cu toate necazurile și bucuriile lor. În sufletele tuturor s'a încuibat o grijă mare, o durere adâncă. Prevăd o primejdie îngrozitoare: goana pornită împotriva „Tribunei” pentru mici „supărări locale” îi duce pe gonași în prăpastie. Și sânt mulți între ei la cari ținem și azi cu dragoste. Și noi cești de aici, și mulți din alte părți, și dvoastră toți din jurul „Tribunei”.

Acum nu mai poate fi vorba de cinstea nepătată a „Tribunei”. Glasul obștei s'a declarat în favorul ei, sprijinit pe *faptele reale și munca pozitivă românească* a ziarului. Acum poate fi vorba numai de *cinstea celor cari au adus învinuiri atât de neîntemeiate, și au sedus și pe alții, prin șoapte tănuite, să se declare una cu ei.*

E vorba acum de cinstea celor la cari ținem cu dragoste și pe cari inițiatorii goanei pornite împotriva „Tribunei” amenință să-i ducă cu ei în prăpastie.

A fost o zi de bucurie când ne-am recâștigat vechea credință în „Tribuna” noastră. Dorim să avem parte și de o altă zi de bucurie. Cei ce, orbiți de patimă și ascultând glasul ambiției jignite, au sămănat zizanie între frați și au pornit să distrugă ce-au clădit alții, să-și pună mâna pe inimă și, recunoscându-și greșeala, să nu ducă cu ei spre peire și oameni de cari neamul nostru mai are nevoie.

Fiecare zi aduce mai aproape prăpastia!

Valurile conflictului maghiaro-croat. Lumea politică din Croația și în special cercurile coalitționiste sânt astăzi viu agitate de conflictul ce a avut loc în toamnă, în camera ungară, între delegații saborului și partidele șovine, în che-

cantitate. Aceasta fu o uimire nouă... Eram noi în fața lui perpetuum mobile? Nu, căci acum știm că radiul se epuizează după o miedouă sute de ani.

Așa că, el conține de o sută de mii de ori mai multă căldură ca o greutate egală de cărbune. Și-atunci, omenirea a voit să vadă sursa căldurii interne a globului și chiar a căldurii solare în proveniențele ascunse ale radiului.

Cu cât se studia mai mult corpul cel nou, cu atât se descoperiau mai multe fapte neașteptate, cari păreau că desmint tot ce știam noi până atunci despre materie. Se vedea ieșind din radium emanațiuni misterioase ale căror transformări succesive păreau cauza căldurii produse și care, în sfârșit, se preschimbau în helium, un gaz foarte ușor pe care l-am întâlnit în soare, cu mult mai înainte de a-l întâlni pe pământ. Visul bătrînilor alchimisti se realizase el oare? Eram noi în prezența transmutațiunii elementelor? Aceia pe cari noutățile îi inspăimântă să se liniștească. E probabil că chimiștii vor reuși să claseze în curînd aceste fenomene în cadrele ce le sânt familiare. În orice caz, reacțiunile acestea atât de deosebite de tot ce cunoșteam noi până acum, pun în joc ne mai pomenite calități de energie, și fizica va fi multă vreme zdruncinată de descoperirea soților Curie.

Rezultatele acestea cari uluiesc publicul, sânt cu atât mai prețioase acelor cari știu, cu ce răbdare tenace și cu ce admirabilă capacitate au fost obținute. Recompense mari

știunea dreptului parlamentar al limbii croate. Procedura nelegală a președintelui camerei i-a înfățișat prea mult pe Croați, decât ca ei să renunțe la cuvenita reparație a dreptului lor jignit. În consecință coaliția sârbo-croată și-a pus de gînd să zădărnicească în semn de protestare, până și alegerea delegaților pentru camera ungară. Ședința de ieri a saborului a fost o vîlmăș-ală de scene agitate. Banul a reușit totuș să pună la vot lista delegaților. Au fost aleși în mare parte unioniști și numai 12 coalitționiști. Aceștia și-au dat imediat demisia, ceea ce a provocat noi scene turbulente. S'a delegat pentru aplanarea deferendului o comisiune specială.

Alegere la Șimleu. În locul fostului deputat Ugron Gábor va fi candidat la Șimleu fiul lui, tot Ugron Gábor, fost prefect al comitatului Mureș-Turda.

Precum se anunță din Budapesta, din considerație față de ilustrul mort, partidele ungurești nu vor pune contra candidați.

Statistica militară. În delegațiunile de acum doi ani s'a cerut ministrului de război formarea unui raport cu date statistice asupra armatei și a corpului ofițeresc cu privire la identitatea, cunoștințele limbistice și numărul lor.

În consonanță cu această cerere ministrul a prezentat în ședința de ieri un raport din care extragem următoarele date:

Numărul ofițerilor activi e de 18.020, dintre cari 4.639 sânt supuși ungari, adică 25,74%, iar austriaci 13.325, adică 73,95% bosniaci și străini sânt 56, adică 0,31%. Dintre ofițerii originari din Ungaria vorbesc bine ungurește 2.996 sau 64,58%; corespunzător cerințelor serviciului 878 sau 18,93%. Dintre ofițerii austrieci vorbesc ungurește 294 sau 2,21%; conform cerințelor serviciului 190 adică 14,26%.

Numărul ofițerilor statului major e 606, dintre cari vorbesc bine ungurește 88 de inși, iar conform cerințelor serviciului 120 de inși, cu totul 47,60%.

Cît privește limba regimentelor în raport se spun următoarele:

— Limba ungurească în corpurile de armată întregite din Ungaria (afară de Croația și Slavonia) se validează în regimentul 37 de infanterie; la toate cele 7 batalioane de vînători, la toate corpurile de armată de cavalerie și artilerie și în sfârșit la pioneri și tren.

și bine meritate îndoiră popularitatea lui Curie. Dar sgomotul îl intimidă pe acest om modest care nu iubia știința decât pentru ea însăși...

Și cînd vorbim de Curie nu ne putem împiedica de-a ne gândi la soția sa, la această femeie admirabilă, care a fost pentru el nu numai o tovarășă devotată, dar un colaborator fără perechie. Partea ei în studiul radiului e importantă. Toate aceste cantități infinitezimale de materie risipită ea le-a concentrat; și cîtă răbdare, cîtă grijă, cîtă atențiune i-a trebuit ca să nu piardă nimic din ele și ca să le adune în câteva grăunțe de pulbere prețioasă. De-altmintelea, această colaborare unde calitățile firești ale bărbatului și ale femeii au fost cu atîta fericire asociate, nu era numai un schimb de idei; ea fu, înainte de toate, un schimb de energie, remediu sigur în contra descurajărilor trecătoare la cari sânt expuși toți cercetătorii. O astfel de acțiune inorală nu are preț, și noi nu avem nici o balanță ca s'o cîntărim.

Dr. Stefan Tămășdan,
medic veterinar, specialist în boala
Arad, via A-via cu casa comitatului
Palatul Fischer Edz. Poarta II.
Consultații dela orele 8-12 a. m. și 3-6 s. a.

Ședințele delegațiunilor. Ieri după amiază a avut loc o ședință plenară a delegațiunii ungare sub președinția contelui Zichy, la ceasurile cinci. După o desbatere de o oră și jumătate s'a încheiat. În cursul ședinței s'au discutat mai mult chestii de formă și interes intern. Astfel după deschiderea ședinței s'a dat citire unei scrisori a principelui Ludovic Windischgrätz, care se scuza că din cauza călătoriei ce va face în străinătate nu va putea lua parte la ședințele delegațiunilor din Ianuarie și Februarie. Lipsa contelui a fost acoperită cu unul dintre membrii suplenți, designați de comisie.

Cazurile precedente dovedesc însă că decăteori membrii delegațiilor lipsesc dela ședințe — mai ales dintre cei cari nu sînt simpatizați de majoritate — se înlocuiesc simplu cu unul dintre membrii suplenți, deci în consecință contele Battlyányi cere să se clarifice situația asupra absenței principelui, care nu se știe dacă prin scrisoarea sa înțelege abdicarea de membru al delegațiunii sau numai o absență vremelnică. La interpelația contelui Battlyányi aderă și Percel și se primește ca principele să fie chestionat asupra acestui fapt.

Tot în cursul acestor desbateri s'a adus pe tapet și faptul că miniștri comuni prezintă delegațiunilor proiectul textului de buget numai în ultimul moment și astfel chestiunile la ordinea zilei nu pot fi studiate cu dinadinsul; mai ales acum cînd ședințele parlamentare au fost prelungite și membrii delegațiunilor sânt siliți să presteze la zi zece ore de muncă, ar trebui ținut cont de această cerere pentru a preveni discuția superficială a proiectelor.

Asupra acestui punct s'a lăsat ca comisia să aducă o hotărîre meritorie.

Momentul cel mai însemnat al ședinței a fost însă prezentarea proiectului de buget comun prin ministrul Burian, despre care am amintit în numărul nostru de ieri.

În discuția asupra proiectului de buget s'a cerut ministrului comun de război ca produsele industriale pentru trebuințele armatei și ale marinei să se comande și de aci înainte, în proporția cotei din Ungaria. Iar întru cît s'ar reclama înființarea unei fabrici noi pentru accesorii militare, aceasta să se înființeze în Ungaria. Iar pentru un mai mare control delegațiunile îl obligă ca de fiecare comandă să prezinte raport amănunțit.

La pretenziunea aceasta ministrul de război răspunde că, conform învoielilor existente, la comanda militare va avea și de aci înainte în vedere proporția de cotă. Cât despre instalarea fabricelor din chestiune, se referă la răspunsurile ce le-a dat anii trecuți cu privire la aceasta.

Croații și reforma codului penal militar. La conerînța coaliției sârbo-croată, ținută ieri în Agram, s'a adus în discuție și reforma codului penal militar. S'a hotărît să se interpeleze în Cameră, cerându-se deslusiri, dacă banul a intervenit pe lângă guvernul maghiar, ca reforma militară să nu pericliteze interesele croate. Croații pretind ca la auditorate de pe teritoriul Croației limba de pertractare să fie cea croată.

Din cameră. În fața unui număr neînsemnat de deputați, s'a continuat și în ședința de azi discuția, fără a provoca emoții mai mari.

Pentru a curma discuția ce amenință să ia proporții prea mari, guvernul s'a hotărît să trimită în bătălie două tunuri grele: pe

contele Tisza și pe ministrul de finanțe Lukács. Cest din urmă va vorbi mâine sau poimâne, iar contele Tisza în săptămâna viitoare.

La sfârșitul ședinței au fost interpelări.

Sporirea poporului românesc.

București, Ianuarie 1911.

Sociologii și bunii Români, deplâng la fel încetineala sporirii poporului nostru. Aceasta mângâiere însă, nu e de ajuns și de altfel foarte relativă, ca să dovedim că și într'alte țări se întâmplă tot așa.

Fără să aruncăm o privire trecătoare peste legiuirea greacă, e destul să deschidem Pandectele și să cercetăm condițiile împăraților romani, dela Neron la Iustinian, și ne vom încredința, că grija încurajării nașterilor ce scădeau a fost încă din acel veac, una dintre preocupările de căpetenie ale fruntașilor de pe vremuri.

Căsătoria era favorizată, cei necăsătoriți puși la dări, precum și căsătoriile sterpe — tot pe atunci pe când căsătoriile rodnice se bucurau de o mulțime de foloase.

Dar toate acestea ajută puțin la sporirea unui popor.

Unde mai puneți apoi o anumită filozofie prea cu drag primită de obștea noastră, dornică să îndepărteze sarcinile și grijile pe deoparte, iar pe de alta știința, care se pune de bună voie în slujba omorului, mărește și mai tare năpasta despopulării.

În toate datele de procrearea micșorată de bună voie, legile și măsurile sânt aproape neputincioase. Atâta pagubă să încerci cu dări pe flăcăul tomonic și căsniciile sterpe. În zadar se vor ușura dările celorlalți, fie chiar și sarcinile militare. Toate premiile și toate foloasele nu vor prețui cât greutatea tătanității, știind că sânt bărbați și mai vârtoși femei, cari țin să respingă dulcea bucurie de a se vedea reinviați în urmașii lor.

Prin urmare în privința asta nu poate fi vorba decât de *bune moravuri*, mai mult decât de legiuiri, măsuri și pedepse chiar. Trebuie să opunem doctrinelor de decădere socială, dragostea pentru viață și altora, stima față de viața familiară, mărirea și noblețea datoriei părintești. Și după cum aceste simțăminte se potrivesc îndeobște cu înclinarea firească de păstrare a neamului nostru, ele îl vor cuceri încetul cu încetul.

Trebuie să punem capăt și vom pune — iată o sfântă datorie de făcut pentru fruntașii noștri — acelei răspândiri de gânduri netrebnice și de mijloace, prin cari se țin-tește să se mărginească, ba chiar să se încunjure nașterea.

Dar mare e puterea firii omenești, căci de cele mai multe ori cu toate meșteșugurile necinstite și opuse societății, chemate în ajutor, nașterea totuși nu poate fi oprită. Atunci știința a cărei propășire a luat avânt ca să desvolte și asigure viața, e chemată — ce netrebnicie! — în ajutor să săvârșească ea uciderea.

În fiecare zi sânt cazuri de lăpădări de fături. Această lăpădare e un omor.

În privința asta trebuie așadar să recurgem la o deslegare, fiindcă sunt mijloace prin care astfel de lăpădări să poată fi oprite mai ușor. Trebuie să ne gândim la asta cu stăruință și să ne punem pe lucru! Noi credem, că cel dintâi și cel mai ușor mijloc pentru a biciui această sărăcie su-fletească este *creșterea religioasă socială*? Poporului nostru, care are mai mare nevoie de păstrarea de sine și de propășire, nu-i ajunge să aibă numai o cultură a minții și una gospodărească. El mai are nevoie și de o *cultură sufletească*. Această cultură are ca temelie *liniștea conștiinței*, care la rândul ei e întemeiată cu deosebire pe *curățenia moravurilor*. Acestea însă se pot dobândi urmând cu sfințenie *morală socială creștinească*.

La spor gospodăresc nu vom ajunge niodată numai prin măsuri de îmbărbătare, ci mai cu seamă printr'un trai potrivit stării fiecăruia. Oamenii, cari nu sunt deprinși să-și pună frâu poftelor lor nesațioase, ori-cât de mult ar și câștiga, ei totuși în sărăcie vor muri. Din lipsa de creștere socială creștinească, bunăstarea gospodărească ori-câte ar fi de înfloritoare, în urma unui trai risipitor, duce la destrăbălare, de aci la sărăcie cu întregul ei convoi de păcătoșii.

Legea morală în viața unui popor este de lipsă și de mare însemnătate. Ea înfrun-țește toate științele. Acolo unde moralitatea lipsește, ia stăpânire cea mai groaznică prostie și nepăsare. De asemenea se res-pândesc și greșelile cele mai primejdioase, după cum vedem aceasta cu durere pela sate.

Creșterea morală, are ca țintă scopul nobil de a iasuffla în mintea tinerimei încre-dințări trainice și puternice, care dau apoi bărbați de nădejde și morali, cu gânduri hotărâte și nestrămutate, ducându-i la ne-murire!

Poporul nostru nu trebuie să fie numai numeros, ci mai vărtos alcătuit din Români plini de nădejde și vrednici să trăiască, iar aceasta se poate numai prin întoarcerea la credința sfântă, căci veacuri de-arîndul am pățimit și numai ea ne-a scăpat de grelele încercări prin care am trecut.

Dar creșterea morală se impune și pentru deslegarea *problemei alcoolismului*, încuibată, vai! și la noi.

Trebuie în sfârșit să deslegăm și această problemă în folosul nostru, pentruca cel puțin intrucâtva să îmblânzim groaznica sărăcie și boalele și să întărim trăinicia po-porului nostru.

Lupta împotriva băuturii de rachiu este o *conditio sine qua non* a viețuirii noastre naționale. Se știe prea bine, că alcoolismul depopulează și viciază poporul, îl strică.

Acei dintre ai noștri, cari ne vor da cul-tura mintală, gospodărească și sufletească, stărpind toate boalele populare, aceia vor fi aleșii lui Dumnezeu, și ai neamului nostru oropsit, după cum bravii ostași români, cari

s'au luptat voinicește învingând la Grivița, Plevna și Smârdan sunt astăzi preaslăviți și vor fi în veci preaslăviți cât va fi popor românesc.

Traian V. Țăranu.

Scrisori din București.

Disolvarea parlamentului. — Lupta electorală în țară. — Atitudinea naționalistilor. — Agitația ovreilor din Iași. — Căderea «Biruinei».

București, 11/24 Ianuarie.

Parlamentul a fost dizolvat. Lupta în vederea apropiatelor alegeri devine din zi în zi tot mai intensă. O deslănțuire de patimi, de ambiții, de acuzațiuni, cum numai într'o luptă electorală se poate întâmpla. Păcate și greșeli vechi se readuc în discuție. Fiecare are pentru adversarul său o serie de fapte — de multe ori din domeniul fantaziei — prin divulgarea cărora crede că-l va doborî. Dacă în Capitală certurile n'au trecut peste o anumită măsură, în schimb alegerile comunale, cari au avut loc în provincie, n'au fost lipsite de unele scene regretabile. La alegerile, cari au avut loc până acuma, la Constanța, Giurgiu și Sulina, lista guvernului a întrunit majoritatea voturilor, fapt, care este exploatat de presa guvernamentală, care vede în acest rezultat un indiciu pentru alegerile parlamentare.

Au contribuit la succesul guvernului în mare parte și certurile, cari existau până acuma între liberali și conservatorii-democrați. Cu toată înțelegera stabilită la centru în vederea unei acțiuni comune, partizanii din provincie cari până mai ieri se dușmăneau de moarte, nu se putură împăca. Unii au declarat pe față că mai bine ies din partidele respective decât să lucreze pentru triumful adversarilor de până acuma. Este în orice caz o dovadă de spiritul nou, care a început să pătrundă în viața politică. Partizanii diferitelor partide încep a se convinge tot mai mult de îndatorirea ce o au de a sprijini anumite principii, pentru triumful cărora mai bine renunță la unele succese efemere. La Argeș, de pildă, fostul șef al clubului conservator-democrat de acolo a publicat un manifest prin care declară că nu vrea să știe de cartelul cu liberalii, ci votează mai bucuros cu conservatorii guvernamentali, căci el nu înțelege să meargă alături cu oamenii, pe cari-l-a combătut până acuma. De asemenea în multe locuri liberalii s'au declarat în contra cartelului cu conservatorii-democrați. Ei, biziindu-se pe forța și numărul lor, cer să meargă singuri în alegeri, asigurând că vor putea câștiga mai multe mandate decât în unire cu adversarii lor de până ieri. O observare interesantă din punct de vedere psihologic poate să facă observatorul imparțial: Partidul, care număra mai puțini aderenți era de sigur actualul partid guvernamental. Alcătuit în mare parte din mari proprietari, în jurul lui se creiase legenda că puțin îi pasă de nevoile celor mulți. Pe de altă parte propaganda democrată făcută de unele partide contribuise mult la restrângerea popularității partidului conservator. A fost destul însă ca acest partid să vină la cârmă țării și partizanii au răsărit ca din pământ. Vorba dlui Carp: Să am puterea și fac eu majoritatea! Câți dintre noii aderenți sânt însă sinceri? Câți dintre ei au venit numai în vederea foloaselor pe cari le înrezăresc? Eterna griă a zilei de mâine pe câți va fi făcut să uite de atitudinea lor de până acuma? Câți nu vor fi raționat că sfințenia principului merge până la stomac? Sânt tot atâtea observări pe cari cel ce nu se amestecă în luptele ce se dau acuma, și le pune. Și trece înainte gândindu-se la nestatornicia firei omenești.

Zeonul cumcă actualul guvern va obliga pe ofițeri să voteze a produs oscecali nedumeriri. Corpul ofițeresc a primit cu satisfacție știrea, Nu tot așa însă și cercurile politice. În întrunirile electorale, cari au avut loc zilele acestea la Bu-

Cei cari
doresc: **mobile**

bune,
frumoase,
ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de
mobile
Székely și Székely
de Marosvásárhely,
(Plata Székelyi 25).

La cerere prezentăm și în provincie
bogata noastră colecție. În înțelegere
aparte expedăm franco în orice parte
a Ardealului. - Atelier de primul rang
— Mare asortiment de —
trusouri pentru mirese.

curești, oratorii de opoziție au făcut un cap de acuză guvernului din acest svon. Între altele l-au acuzat că vrea să introducă în România aceleași stări de lucruri ca și în Grecia, unde corpul ofițeresc aduce la putere și răstoarnă guvernale, unde corpul ofițeresc dictează în ce privește măsurile luate de guvern. Odată pusă așa, chestia a fost exploatată de presa de opoziție, care a pornit în senzul ei o nouă campanie. În fața acestei stări de lucruri, ministerul de război a dat următorul ordin către șefii de regimente:

»Vă rog să binevoiti a pune în vederea militarilor, de orice grad, că trebuie a se abține de a participa la alegeri.

Ceice vor merge la vot vor fi pedepsiți.

Vă rog, totdeodată, a da ordin comandantilor de corp de a lua măsuri pentru supravegherea executării ordinului de față, iar comandantii de garnizoană să vegheze de aproape spre a nu se strecura nici o abatere, care să nu fie adusă, pe dată și direct, la cunoștința ministerului (secretarului general)»

Bună, re, dispoziția va trebui executată. O bună impresie a făcut în cercurile naționaliste faptul că actualul guvern nu și a manifestat până acum sentimentele ostile față de partidul naționalist. Între noii candidați ai acestui partid a mișnat pe d. N. Buțuranu, fost inspector agricol la Dorohoi, care bazat pe popularitatea de care se bucură în acel ținut, va candida cu program naționalist. Sânt unele ziare, cari afirmă chiar că între naționaliști și partidul guvernamental s'a încheiat un cartel. Partidul naționalist a desmintit această afirmațiune. Dl. N. Ioga, într'un recent articol spune numai atâta, cu privire la sentimentele, pe cari naționaliștii trebuie să le păstreze față de guvernul dlui Carp:

»Vom zice, cum avem dreptul: Prietenii și dușmanii noștri sânt dușmanii noștri. Oii unde liberării vor merge împreună cu tachiștii, vom întreprinde orice mijloace avem la îndemână pentru a înfiera această turpitudine.

Vom zice: Dușmanii dușmanilor noștri, dar vom ține seama de această dușmănie și de motivele de onestitate din care plămădește. Noi n'avem prieteni decât munca și conștiința acestui popor. Vom apela la cei conștiinți cari muncesc. Nu va fi vina noastră dacă vor fi pușini.

Mare zarvă a produs în Izraelul românesc atitudinea spectatorilor Români, cari au oprit pașirea evreicei Francesca Rozan pe scena teatrului național din Iași. Deși dl. Mihail Sadoveanu a declarat că nu vrea să știe de naționalitate în artă și că a angajat pe aciră evreică în urma dovezilor, pe cari ea lea dat despre talentul ei, totuși astăzi ovreii îl acuză pe dl. Sadoveanu că nu a fost destul de energic ca să împiedece manifestația împotriva gloriei teatrale a ficei poporului ales. Azi s'a împărșit populației ovreiești din Iași un manifest, în care pe lângă o sumă de grațiosități, citim și următoarele pasagii:

»Regretăm, de mii de ori regretăm, că nu stă în puterea noastră, a evreilor, locuitorii ai acestei țări, de a stărpi asemenea moravuri sălbatice; că nu putem șterge această rușine care cade asupra artei românești și asupra țării noastre în genere.

Ceia ce putem însă face, este de a retrage concursul nostru acelorora, cari batjocoresc demnitatea noastră de oameni și de evrei, cari nu văd în spectatorul evreu decât un obiect de exploatare pentru interesele lor meschine.

Ne adresăm, dar, fiecărui evreu, care mai are în sine un pic de demnitate omenească, și-i strigăm:

Nici un ban și nici un sprijin acestui teatru, în care sunt insultate cele mai intime sentimente ale noastre.

Nici un ban și nici un concurs acelor artiști, cari vor veni în curind să vă cerșească obolul vostru pentru reprezentațiile lor de beneficiu.

Nici un ban și nici un concurs agenților administrativi, cari vor veni să vă impuie bilete de ale Teatrului Național.

La rândul lor, Români ar putea învăța multe din acest manifest: Să dea ascultare strigătului ridicat în trecut de marele scriitor Creangă: Nici un ac de a jidan!

La Teatrul Național din București s'a jucat această nouă piesă a tinărului cu multe preferenții

Adolf Herz, care iscălește de regulă Herz, ca și când ar iscăli un oare-care Goethe, Schiller sau Napoleon. Dl. Herz fost și Dinu Ramură a dovedit cu această ocazie, că are una dintre calitățile indispensabile omului, care vrea să ajungă: Îndrăzneala și — în anumite împrejurări — o abilitate elasticitate, calitate care l-a făcut să ajungă pe scena Teatrului Național de trei ori până acum, căzând firește cu același succes. Subiectul e luat din lumea burgheză. Un subiect banal, de care întâlnești de atâtea ori în foiletoanele foilor cotidiene. Lia, tinăra de curând măritată, află, din afirmațiunea unei străine, că bărbatul ei are o amantă. Prilej de văicăreli, de lacrimi, de scene de-o banală zbuciumare. E destul însă ca bărbatul să-i spună: Nu, dragă, sânt minciuni, pentru că toți norii să dispară, toate frământările să treacă, dând loc banalității.

Piesa se intitulează »Biruința«. Autorul ei a avut grijă să și o anunțe încă de astă-toamnă prin diferite reviste. Aceasta însă nu a putut să împiedece deplinul nesucces al piesei.

Correspondent.

Manifestul guvernului român.

— Apel către alegători —

În vederea alegerilor generale care vor începe la 16.29 Februarie noul guvern a lansat un manifest către țară prin care se expune programul și se solicită concursul alegătorilor pentru realizarea lui.

Manifestul, care este semnat de toți d-nii miniștri, are următorul cuprins:

»Partidul Conservator luând în mână frânele guvernului, cerem să-i dați prin încrederea d-voastră puțința de a realiza, conform principiilor sale, îmbunătățirile ce le reclamă starea de astăzi a Țării.

Adversarii ai oricărei prefaceri constituționale, care, cu prețul unor frământări primejdioase, nu poate să dea mult decât o altă formă drepturilor politice dobândite, vom căuta în dezvoltarea puterilor productive ale Țării și în apărarea lor un câmp mai potrivit de activitate roditoare.

Îngrijindu-ne astăzi, ca și în trecut, de interesele claselor celor mai numeroase, cari alcătuiesc temelia largă și puternică a edificii noastre sociale, vom să dăm meseriilor o nouă organizare spre a le pune la adăpostul impresurărilor atât din partea patronilor față de lucrători, cât și a lucrătorilor față de patroni.

Dar ocrotirea lucrătorilor nu poate fi de săvârșită pe câtă vreme nesiguranta viitorului în caz de boală, accidente, infirmități sau bătrânețe slăbește râvna de muncă. Deși lucrătorii și patronii vor fi mai întâi chemați la înlăturarea acestui mare neajuns, Statul va trebui se intervie și, în marginile putințioase, să dea sprijinul său unei întinse organizări de asigurare mutuală.

Continuând opera predecesorilor noștri privitoare la îmbunătățirea soartei muncitorilor de pământ, vom păstra din legislațiunea actuală tot ce vine în ajutorul elementului țărănesc și vom schimba numai părțile, care l'a aplicare se vor fi dovedit mai mult dăunătoare decât folositoare acelorora pentru care fuseseră întocmite. Vom căuta asemenea ca aplicarea măsurilor celor bune să fie mai îngrijită. De pildă, Casa rurală va trebui să nu se mulțumească a cumpăra moșii și a le păstra însă în administrația ei, ci va trebui să pue pe țărani în posesiunea neîntârziată a locurilor ce li-se cuvin.

Pentru întărirea și dezvoltarea proprietății țărănești, Statul va cumpăra bunurile de mână moartă dela așezămintele atârinate de el și le va vinde la țărani, restabilind totdeodată dispozițiunile legii dela 1889, cari prevedeau înființarea unei proprietăți țărănești mijlocie. Această măsură ne va da puțința ca împreună cu vânzarea domeniilor Statului, să trecem în

proprietatea țaranilor aproape 800,000 po-goane de pământ.

Vom mai veni în ajutorul micii proprietăți, scutind loturile mai mici de 6 hectare de ori ce dare către Stat.

Toate aceste măsuri vor avea efectele lor binefăcătoare. Se cuvine însă să ne gândim și la măsurile ce trebuiesc luate împotriva scumpirei traiului. Nu tăgăduim, că în mare parte această scumpire este datorită unor cauze multiple, cari stau în legătură cu avântul economic din toată lumea și asupra cărorora guvernul nu poate avea înfrurire. Credem însă că prin unele modificări ale tarifului vamal și ale tarifelor drumului de fier, prin înlocuirea unor dări de consumațiune cu alte venituri, vom micșora în chip simțitor efectele scumpetei.

Un alt mijloc de a le combate este și îmbunătățirea stărei materiale a acelorora, care sunt prea mult atinși. La drumurile de fier bugeful viitor va îmbunătăți starea micilor funcționari. La alte Ministere ca spre pildă la Ministerul Instrucțiunii publice, vom spori lefurile învățătorilor sătești cari n'au astăzi decât 90 lei pe lună.

Odată astfel întărite puterile păturilor muncitoare, ne rămâne să stabilim o stare legală, care să puie industria și comerțul la adăpostul oricărui arbitrar.

Asemenea vom îmboldi întreaga activitate economică prin ajutoare din partea Statului și prin înlesnirea desfacerii producțiunii. Ministerul de Domenii larg dotat și Ministerul lucrărilor publice prin crearea de noi căi de comunicație și prin punerea în bună stare a celor existente, vor da muncii naționale sprijinul de care are nevoie.

Oricare ar fi bunătatea în sine a măsurilor propuse, avem convingerea că ele vor fi în parte zădărnice, dacă nu vom pune administrația internă pe alte baze de cât cele de până acum.

Sustragerea ei dela înrăurirea fatală a partidelor politice, va ocroti în primul rând păturile de jos, și va întări armonia ce trebuie să existe între toate clasele sociale. Înființarea de centre mari administrative cu o individualitate puternică va da tuturor regiunilor țării viața viguroasă pe care Constituțiunea a avut-o în vedere, când a prescriis o lege de descentralizare administrativă.

Cu mijloacele aceste sântem incredințați că vom da muncii naționale puțința unei frumose dezvoltări și nu ne rămâne decât să o asigurăm în contra primejdiilor ce ar putea să o amenințe de ori unde. Vom da prin urmare armatei noastre mijloacele trebuincioase pentru ca atât instrucțiunea cât și armamentul ei să fie la înălțimea vitejiei și a patriotismului de care a dat atâtea probe sub înalta conducere a Șefului ei Suprem.

Petre P. Carp, Titu Maiorescu, Al. Marghiloman, Ion N. Lahovari, Constantin C. Aricu, N. Filipescu, B. Șt. Delavrancea, D. Nențescu, M. G. Cantacuzino.

Contele Tisza în Arad.

I.

»Episcopul gr.-or. român din Arad Ioan I. Papp va da în cinstea contelui Tisza, care sosește Sămbătă la Arad, un mare dîneu, la care vor fi invitați notabilitățile societății arădane, între alții și mulți conducători ai Românilor, fără deosebire de colorit politic.

Cercurile românești n'au uitat că contele Tisza a accentuat și cu alt prilej, la instalarea repauzatului episcop Iosif Goldiș, necesitatea unei înțelegeri pașnice între Unguri și Români, în interesul căreia chiar anul trecut a intrat în tratative cu mai multe persoane marcante ale Românilor. Acum, după ce acțiunea — paralelă — de împăcare a dlui Dr. Ioan Miha a eșuat, cercurile politice românești așteaptă discursul contelui Tisza cu cel mai viu interes.

Contele Tisza, fiind oaspele episcopului român din Arad, va profita fără îndoială de acest prilej pentru ca în cadrele unui mare discurs parlamentar, rostit în interesul împăcării, să-și desfășure părerile și înaintea unui auditor românesc.

»Pester Lloyd«, 25 Ianuarie.

II.

»Cercurile românești privesc cu întotdeauna interes la călătoria contelui Tisza la Arad și grăbesc a tă-muri importanța acestei vizite din cele mai osebite puncte de vedere. În Oradea mare, știrea că contele Tisza va fi oaspele episcopului Ioan I. Papp a produs o vie agitație. E adevărat că episcopul nu ia parte, pe față, la acțiunile politice, dar și în urma poziției sale e influențat în ce privește rezolvirea chestiunilor românești.

Mult mai mult decât de persoana lui e agitată opinia publică românească de faptul că, la acest dîneu va lua parte și Vasile Goldiș, fost deputat, unul dintre conducătorii partidului național român, și directorul noului organ «Românul». E adevărat că dl Goldiș va lua parte la acest dîneu în calitate de secretar consistorial, dar caracterul acesta oficial nu reduce întru nimic importanța faptului că se va întâlni cu contele Tisza. Conform programului oficial, la acest dîneu nu se vor rosti discursuri politice, dar conversația dinainte și de după dîneu va oferi contelui Tisza destule prilejuri de a da un nou impuls acțiunii de împăcare a dîlui Dr. Miha...

Chiar de aceea, discursul rostit, Duminică, de episcopul Dr. Demetriu Radu, a fost și e viu comentat. Muți îl interpretează în înțelesul că episcopul Radu a voit să i avertizeze pe conducătorii Românilor că prelații români doresc pacea...

«Nagyvárad Napló», 24 Ianuarie.

III.

»In ziua de 9-22 Ianuarie P. S. Sa Episcopul I. Papp a invitat la o masă intimă douăzeci și două de persoane: fruntași intelectuali români și distinși ofițeri.

În sala mare, în jurul unui mese îmbelșugate, toți cei chemați au ascultat cu smerenie vorbele adânci și înțelepte ale Pr. S. Sale...

«Românul», 24 Ianuarie.

Din străinătate.

Conflictul olandez. În cercurile diplomatice ale puterilor neinteresate în conflictul olandez se susține părerea, că pășirea Franței ar servi drept răspuns apropierei ruso-germane.

Franța secundată de Anglia se năzuiește să spargă această înțelegere între Rusia și Germania, câștigând pe cea din urmă scopurile sale, prin ceace se dă din nou viață cuveni ei triple, con-trabalansatoare a acțiunii triplei-alianțe.

Deslegarea conflictului ocupă serios pe diplomații Belgiei, ajunși între două focuri.

În urma sfătuirii ministrului de externe cu ministrul Belgiei la Haga, chemat anume, se crede că între Belgia și Olanda se va încheia un tratat special. Se amintește și despre hotărârea luată în consiliul de miniștri, ca Belgia să proiecteze la putente signatură, contra fortificării portului Vlissingen, care amenință neutralitatea Belgiei. Pas hotărât încă nu s'a făcut.

Guvernul olandez respinge orice amestec din afară în afacerile interne ale statului. S'au dat instrucțiuni deosebite miniștrilor în țările străine, de a face cunoscut guvernelor țărilor, că Olanda nu va pertracta cu nimeni în afacerea fortificării, afară de Belgia.

Din partea germană se spune, că invinuirile aduse Germaniei, care ar juca un rol dubiu în această afacere, sânt lipsite de temel. Este copilăros să se creadă, că în cazul unui războiu împotriva Angliei ori Franței, trupele germane ar înainta spre Vlissingen. Cauza acestui atac al presei franceze este a se căuta în invidia Franței pentru buna înțelegere din Germania și Țările-de-jos.

Rusia și Monarhia austro-ungară. Apropierea între Rusia și Germania a avut ca urmare întărirea relațiilor laxate în timpul din urmă între Monarhia noastră și Rusia. Căci după cum se anunță din Paris, ministrul Rusiei la Viena, dl Giers a primit instrucția de a se năzui la încheierea relațiilor celor două state, cari până acum au fost foarte laxe... O telegramă din Berlin, spune că dacă îi va încrede ambasadorului Giers, să clarifice divergențele se vor relua tratativele pentru regularea chestiilor rămase nerezolvate.

Răspunsul Angliei la nota guvernului persian. Ieri a fost prezentat răspunsului Angliei la nota dată de Persia, cu privire la stă-

nile din părțile sudice ale împărăției. Guvernul englez a luat act despre dispozițiile luate de guvernul Persiei pentru menținerea ordinii. Se accentuează însă în răspuns, că aceste dispoziții nu pot fi primite de încheiate de oarece se poate crede, că ordinea a fost mai mult urmarea gerului cumplit din Persia, cu a cărei înlăturare se poate reduce iar la nesiguranta comerțului englez. Din acest motiv Anglia rămâne în așteptare că dacă dispozițiile luate de guvernul persian se vor adeveri puțin satisfăcătoare Anglia își rezervă dreptul de a organiza o jandarmărie proprie în părțile sudice.

Călătoria regelui Petru al Sârbiei. Termenul călătoriei regelui Petru s'a fixat pe ziua de 12 Februarie, Regele va vizita întâi pe domnitorul Italiei, Victor Emanuel.

Exregele Manuel și Portugalia. Nefericitul fost rege al Portugaliei, Manuel încă tot mai vede posibilitatea restaurării tronului.

Într-o declarațiune publicată într'un ziar englez, spune, că n'a abzis de tronul Portugaliei, și că este ferm hotărât să lupte pentru recăstigarea lui, pierzându-și chiar și averea întreagă. Amintește apoi, că nici el și nici regina Maria Pia, n-au primit până acum nici un ban dela re-publică.

Din altă parte se anunță că guvernul portughez a hotărât vinderea prin licitație publică a trăsurilor familiei regale. Spre acest scop a trimis un catalog special despre aceste obiecte și muzeurilor mai mari din Europa, publicând totodată și în ziarele străine ținerea licitației.

Bal costumat în Arad.

»Reuniunea femeilor române din Arad și provincie« invită la

BALUL COSTUMAT

(Part național)

care se va ținea la 9 Februarie 1911 st. n., în sala otelului »Crucea Albă« din Arad, sub patronajul doamnelor:

Hermina Maniu, Lugos

Ales. Adam, Timișoara
Vict. Avramescu, Radna
Teta Barbură, Boroșineu
Aurelia Beleşiu, Arad
Sofia Beleşiu, Arad
Marilina Bocu, Arad
Florica Burdan, Boroșineu
Gabriela Brădean, Radna
Mărioara Chera, Tâmband
Livia Ciacian, Pecica
Aurelia Damian, Brad
Ana Demian, Arad
Silvia Feier, Boroșineu
Florica Frenț, Talpoș
Hort. Ghilezan, Mодоș
Aurora Grozda, Buteni
Lucreția Herbay, Arad
Valeria de Herbay, Arad
Virginia Hotăran, Șiria
Ilca Hornoiu, Budapesta
Adriana Ispravnic, Arad

Iulia C. Lazar, Timișoara
Hermina Maria, Lipova
Zina Moga, Arad
Mărioara Monția, Șiria
Iovanca Nemeth, Arad
Florica Novac, Peci a
Leitița Oden, Arad
Sofia V. Papp, Arad
Aurelia Petran, Arad
Cornelia Popa, Buteni
Eugenia C. Pop, Arad
Elena Raicu, Arad
Justina Șaban, Arad
Aloisia Sida, Budapesta
Olimpia Tisu, Brad
Emilia Trăilescu,
Beana Veliciu, Chișineu
Ana Vlad, Orăștie
Livia Vuia, Arad
Aurelia Volban, O.-Mare.

Venitul este destinat pentru zidirea inter-natului de fete din Arad.

Toate dăruirile rugăm să se trimită dnei Sofia V. Pap, casiera Reuniunii (Andrássy-tér 22). Informațiunile de lipsă se dau prin dl Dr. Cornel Iancu (Telefon nr. 191).

Prețul de intrare: pentru familie 10 cor., pentru o persoană 6 cor.

— Ceice n'au primit invitații speciale sânt rugați să se considere invitați pe calea aceasta.

Arad, 15 Ianuarie 1911 n.

Comitetul aranjator.

Mișcare culturală și socială.

Serbări la Brad.

Teologii noștri din Sibiu au de multă vreme bu-nul obicei, că organizându-și coruri după cursuri, cutreceră în zile de vacanță, mai ales în vacanța din vară, frumoasa noastră țarășoară în lung și'n lat, făcând să răsună de cântecele lor vâile romantice și dealurile mănoase ale ei. Folosul acestor misiuni apostolice ale celor ce se pregătesc pentru rolul de îndrumători ai poporului nostru nu se poate îndea-ju.s prețui. Căci prin aceste tinerii studenți urmează pe de-o parte una dintre cele mai însemnate cerințe ale școlii moderne: fac tot atâtea excursiuni școlare, prin cari își largesc cercul de cunoștințe, văd oameni și țară și studiază obiceiuri, întărindu-și astfel legătura dintre ei și țărâna noastră, — pe de altă parte desfătează lumea cu cântările lor, cari de cari mai frumoase. La alcătuirea corurilor se vede, că e o nobilă întrecere la tinerii noștri. Căci an de an ne vin și la Brad coruri tot mai bine instruite, cu un reper-toriu din ce în ce mai bogat și mai minunat dis-ciplinate.

De astădată primiram cu învoirea l. P. S. Sale cor-ul cursului III. de teologie, 12 își alesi ca pe sprân-ceană, cântăreți buni și băieți serioși și așezați.

Au concertat în seara de sf. Ioan înaintea celui mai ales public, ce-l are Bradul și împrejurimea lui, într'o sală într'adevăr plină, în favorul gimnaziului din loc. Program bogat și cu grijă ales, așa că oamenii de ori ce gust în ale cântărilor au fost cu toții multă-miji. S'au executat cu multă precizieune alături de du-oasele doine și unele cântări însuflețitoare, compo-ziții maiestre de ale compozitorilor: Dima, T. și A. Popovici, Vidu, Porumbescu, Bena și piese clasice de Beethoven, Marschner, Schubert. Inceputul cu colinda »O ce veste minunată« a dlui Dima a fost, în dispo-ziția de să-bători, potrivit și le-a stat viitorilor noștri păstori suflere,ti atât de bine.

Laudă și recunoștință li-se cuvine domnilor, cari au ostenit la noi în puterea fierii și nu intru câștig ma-terial, atât pentru concertul dat, cât și pentru plăcerea ce li-au făcut-o poporenilor din Brad setoși de cân-tări bisericesti, prin executarea răspunsurilor liturgice Duminica trecută în biserică. Laudă și recunoștință și pentru că la chemarea unor cânturari n'au pregetat să iasă Duminică seara într'un sat de lângă Brad, în Ță-rățel, unde încă au concertat, vârsând simț românesc și dragoste de muzică națională în inimile a peste 300 de săreni adunați să asculte »șieva dumgnezăiesc«, cum spunea unul.

Astfel de coruri cu o așa purtare să avem între noi cât mai des!

Un însoțitor al coriștilor.

P. s. A propus, să zic o vorbă și despre petrecerea animată, ce s'a ținut lanț, după concert, până în zo-rile Sâmbetii și în care teologii noștri nu s'au lăsat mai pe jos, dându ne dovezi, că știu să fie și oameni de societate, mai ales de societate de-a gingașelor re-prezentante ale sexului frumos. Las să raporteze mai mult despre asta, dacă vre-a, un altul, care-i mai acasă, căci eu, un biet admirator din colț, văd că nu mai pot urmări cu interes întinderea mrejelor delicioase ale lui Amor.

O frumoasă producțiune teatrală în Șard.

Rar ni-se dă nouă, celor dela sat, să vedem o producțiune teatrală așa frumoasă și bine succasă cum a fost cea din comuna Șard (com. Albei-inferioare) ținuta a 2-a zi de Cră-cium. Și mult mai mir, că până acum n'arelevat-o nimeni din cei prezenți.

Am mers împins de curiozitatea de a vedea o scenă de sat și o producțiune a elevilor școlii populare și am rămas încântat.

Școala, în care s'a ținut producțiune e situată pe o mică colină, și are o înfățișare nepreten-țioasă. (Am înțeles, că bravii poporen, fac mari opintiri de a-și zidi anul acesta o nouă școală cu două sale de propunere și întru toate coresponzătoare legii).

Intru în sala nu prea mare și mă desfătez privind bina și cortina, lucrate și împodobite toate cu frumoase țesături românești.

Se începe producțiunea: 6 eleve din despăr-tământul prim, spun, poezia »Cântec« de Coșbuc. O grupare și împărțire de roluri foarte dragălaşă. Urmează eleva R. Lucaciu (Desp. IV.) spunând foarte frumos poezia »Mama« de Coșbuc. Publicul aplaudă și cere să mai declame încă vre-o poezie. Și copila începe »Clăcașii« de Goga. A fost o declamație de tot frumoasă atât ca pronunție cât și ca inter-pretare.

Urmează un trilog »Despre Iene« bine in-terpretat de trei eleve din desp. III. și IV. Apoi

INFORMATIUNI.

A R A O, 25 Ianuarie n. 1911

elevul Florian Luca recitează anecdota „Tatăl nostru” de Speranță și la insistența publicului mai recitează și „Acru” de acelaș autor. A dovedit mult simț în predarea acestor bucăți.

A urmat punctul principal din program: „O șezătoare la țară” de G. Mugur.

Bucata aceasta a fost jucată așa de bine încât a fost o încântare pentru toți cei prezenți. Și mai ales când cătră sfârșitul piesei, a apărut pe scenă zina (Sofia Lucaci), o copilă frumoasă, cu părul blond lăsat pe spate, cu diademă de aur în el, îmbrăcată într-o haină ușoară în felul vechilor romane, purtând togiagul fermecat, încununat tot cu brad și cu lumini de artificii, cari aruncau stele în toate părțile, toți privitorii părea că vedem o arătare din altă lume, plină de poezie. Și chiar la sfârșit un tablou minunat: întră pe scenă patru îngeri, patru copilițe mici, desculțe, îmbrăcate în hăinuțe ușoare, cu aripi diafane și în mână cu luminițe ce aruncau stele. A fost un moment de încântare pentru toți, apoi cortina a căzut dar, noi am rămas în suflet cu vedenia acestui tablou feeric.

Urmează declamarea frumoasei poezii „Martirii dela Sebastia” de Enea P. Bota, preotul locului. — Eleva A. Crișan s'a achitat frumos de rolul ei. — De încheiere studentul A. Dumitrescu interpretează cu multă îndemânare monologul „Hârșcu Boccegiul” de V. Alecsandri. Țin să amintesc aci, că toată lauda, pentru buna reușită a acestei producțiuni, se cuvine învățătoarei Ana Danilă și învățătorului Aurel Pop, cari mult au ostenit cu instruirea elevilor, și așa dori ca să avem cât mai multe școale, ai căror elevi să fie în stare a înfățișa așa de bine, lucruri așa de frumoase ca celea ce am văzut aici. *Coresp.*

Producțiune teatrală în F. Oșorheiu.

Am asistat la petrecerea populară împreună cu producțiune teatrală aranjată în F. Oșorheiu (Bihor) la 15 Ianuarie n. pentru augmentarea fondului bisericii din loc. Programul seratei, a fost bine ales și bogat. S'a început cu cântarea „O ce veste”, urmând apoi cântările „Auzi valea”, „Șaseară” de I. Vidu După aceia s'a dat triologul „Măritișul” de M. Drăgan Flăcăii și fetele debutante au fost viu aplaudate, producând impresie bună în publicul ascultător.

A urmat apoi piesa teatrală „Ruga dela Chișetău”, care a fost punctul culminant al seratei Producțiunea teatrală a succes pe deplin am admirat dibăcia ficăilor și fetelor române, stărnind mult haz și voie bună în ascultători.

Producțiunea aceasta ne-a dat să înțelegem, că părintele Petru Popa, — care a aranjat întreaga serata — este convins, că soartea țaranului dela sate numai așa se poate asana, dacă i-se îmbie prilej de a se cultiva și lumina. Și a um dacă ne dăm seama de împrejurările din F. Oșorheiu, unde Românii sunt scufundați în noianul străinismului, căci a treia parte din locuitori sunt unguri, putem afirma cu tot dreptul, că dl P. Popa, cu ținuta sa vrednică de Român face un apostolat adevărat în comuna aceasta, unde nici învățător român nu este.

Durere, însă, părintele P. Popa n'a fost sprijinit în deajuns în năzuința sa nobilă, căci intelectualii din jur s'au arătat aproape indiferenți față de un eveniment atât de însemnat în părțile acestea.

Dintre preoți au fost de față preoții Alparea și Chesiu, iar din Oradea-Mare avocații Dr. A. Lazar, Dr. D. Mangra, inginerul I. Hossu și învă. I. Fiu.

Succesul material asemenea a fost îmbucurător, căci fondul bisericii din loc s'a sporit cu 120 cor.

Laudă se cuvine și domnului notar din loc I. Gherlan, care și-a dat sprijinul pentru reușita seratei.

Precum sânt informat Oșorheienii se vor pregăti pentru Paști cu o producțiune teatrală de un calibru și mai mare. *Te. P.*

— **Serata etnografică din Timișoara.** *Interesul publicului pentru serata etnografică din Timișoara — după cum ni se scrie — e foarte viu și se prevede o sală arhiplină. Toate lojele sânt deja vândute și zilnic sporește numărul doritorilor, de-a participa la aceasta frumoasă serbare culturală din centrul Banatului Pentru toți oaspeții s'au rezervat locuințe. Comitetul roagă pe cei ce nu s'au anunțat încă, să facă aceasta cât mai curând, pentruca să se poată înconjura inconveniențele cu locuințele.*

Comitetul mai anunță că pentru dame costum național nu e de rigoare, ci numai »de dorit«.

— **Atentatul contra lui Franț Ferdinand.** Știrea ziarului berlinez despre pretinsul atentat contra moștenitorului de tron austriac a fost primită din toate părțile cu o droaie de desavuări, atât oficiale cât și din isvoare mai puțin bine informate. Informațiunile ziarului berlinez au fost timbrate ca invenții și toată lumea se mira cum un ziar ca „Voss. Zeitung” îndrăznește să bănuiască de astfel de fapte pe fostul moștenitor a Serbiei.

În fața acestor atacuri — dupăcum ne vestește o telegramă din Berlin — „Vossische Zeitung” răspunde cu un lung articol în care redacția declară că susține articolul în întregime și poate servi cu date că, de fapt, contra lui Franz Ferdinand se plănuia un atentat pe vremea petrecerii sale la Sinaia, iar urzitorul lui a fost prințul Gheerge al Serbiei. Atentatul trebuia să-l săvârșească Francesco de Felice care venise în România din Belgia, puțin înainte de plecarea lui Ferdinand la Sinaia. *De Felice* a fost provăzut de prinț cu bani și sfaturi și a umblat prin București și Sinaia ca să studieze terenul atentatului dar autoritățile românești i-au dat de urmă și l'au arestat în ziua de 13 Iulie 1909, pe la orele patru după amiază.

Redacția mai adugă că cunoaște și pe omul care a câștigat actele referitoare la complotul acesta și le-a predat poliției din Viena. Intre ele e și un mandat postal despre cincisute de napoleoni, pe cuponul căruia mandatul sfătuia pe *De Felice* ca după săvârșirea omorului sa fugă în Ungaria. Al doilea act îndrumă pe criminal să meargă la București și la Sinaia și să studieze toate lucrurile cu deamănuntul, iar despre rezultat să raporteze totul la Belgrad. A treia scrisoare încă conține instrucții asupra atentatului.

La București, se știe, de asemenea sânt cunoscutе lucrurile acestea, căci în primul rând e meritul autorităților românești că atentatul a fost zădărnicit.

La cele ce scrie „Vossische Zeitung” se mai adaugă încă și următoarea informație din sursă absolut sigură:

— E greu de constatat ce e adevăr în afirmațiile ziarului berlinez. Pot susține însă cu siguranță că desmintirile din Viena și Belgrad nu schimbă nici decum caracterul grav al acestor desvăliri. Puțină vreme în urmă s'a încheiat o înțelegere între ministerul nostru de externe și guvernul sârbesc, în înțelesul căreia orice chestie sau conflict privitor la anexiune, menit să provoace diferențe între Austro-Ungaria și Serbia, guvernele îl vor privi ca neîntâmplat și dacă va fi adus în public amândouă se obligă să lucreze din toate puterile pentru aplanarea, dar mai ales desmintirea lui. Această înțelegere se poate ghici și din cazul ministrului plenipotențiar la Belgrad, *Forgach*, când comunicatele oficiale au desmintit fapte întâmplare și cunoscutе de toată lumea.

— **Inmormântarea lui Alexlu Vesalon.** Azi, Miercuri, la orele 8 dimineața s'a început serviciul de înmormântare a regretatului spiritual, în sala festivă a Seminarului, unde profesorul semnarial Dr. I. I. Suci, și-a luat adio prin câteva cuvinte înduioșătoare în numele corpului seminarial. De aici defunctul a fost dus în catedrală, unde s'a făcut sf. liturgie de preotul G. Bodea și diaconul Dr. Lazar Iacob.

În urmă s'a făcut prohodul de P. S. S. dl Episcop I. I. Papp, asistat de cătră P. C. S. Roman Ciorogariu, protopopii Beleş, Dr. Ciuhandu, Fabrițiu Manuilă, preoții: G. Bodea, T. Vășan, Dr. Botiș, protodiaconul Dr. I. Suci, și diaconul L. Iacob.

P. C. S. R. Ciorogariu a rostit un frumos și înălțător cuvânt funebral.

Din catedrală, încunjurat de tinerimea seminarială, a fost transportat în cimitir, unde elevul de a. III. Ioan A. Neacșa în numele tinerimei și-a luat rămas bun dela iubitul spiritual.

Odihnească în pace!

— **Tinăr român — autor dramatic ungar.** Din Oradea-Mare ni-se scrie: Direcțiunea teatrului național unguresc de-aci a acceptat pentru teatrul său o dramă în 3 acte, „*Magdolna*”, scrisă de un tinăr român Ion Pelle, candidat de avocat. Drama se va juca la 9 Februarie n.

Tinărul român Pelle e de mult străin de sentimente românești și dragostea sa pentru tot ce-i unguresc a influențat în mare măsură direcțiunea teatrului să accepte drama.

— **Bancă românească în Ghiurghiu.** În numărul 6 al „*Tribunei*” am publicat o notiță, în care — înregistrând înființarea unei noi bănci românești „*Ritireana*” în Ghiurghiu — ne-am exprimat nedumerirea că una dintre revistele cele mai șovine din Ardeal salută această bancă în termeni deosebit de elogioși.

Domnul Dr. Ioan Harșia, avocat în Reghinul săsesc și jurisconsultul noiei bănci ne trimite o scrisoarea în care declară că cele ce se publică în revista ungurească nu au fost influențate de inițiatorii băncii și nici nu-i vor influența pe acești inițiatori, cari au întemeiat banca pentru a servi interesele poporului într'un latins ținut curat românesc.

Luăm act.

— **»Biblioteca populară a Asociațiunii.»** Vestim, cumcă broșura sau cartea întâia din „*Biblioteca populară a Asociațiunii*” a eșit de sub tipar, și îndată ce vom obține favorul cerut dela Direcțiunea poștelor se va și trimite tuturor abonaților ei.

Forma plăcută și cuprinsul atrăgător va răsplăti în deajuns, așa credem, puțină întârziere provenită de altcum din cauze neatârătoare de voința noastră. On. preoți, învățători și toți cărturarilor noștri dela sate și orașe, se roagă cu stăruință, ca să nu pregete, ba să-și țină de o sfântă datorie și mândrie națională a înscrie cât mai mulți membrii și acolo unde până acum nu sunt, ca acest izvor de adevărată lumină să pătrundă în toate părțile locuite de frați de ai noștri, până și în cea mai umilită colibă din întinsul câmpiilor sau din creii munților și prin aceasta să ducă tuttora razele cele binefăcătoare ale luminei în dulcele nostru graiu românesc. Grăbiți dară peste tot locul cu abonamentele și cu înscrierile de membri ajutători, ca marea noastră sârbătoare a aniversării a cincizecea dela întemeierea „*Asociațiunii*”, ce se va serba în acest an, să ne aștepte pe toți înșiruiți sub flamura culturii desfășurată de „*Asociațiunea*” noastră.

Eșitura »Bibliotecii«.

— **Numire.** Vicecomitetul comitatului Caraș-Severin a numit pe dl Căriolan Mursa, învățător confesional gr.-or. în Ostrov, inspector cercual pentru școalele de pomicultură din cercul Murășului.

Illustrate cu motive românești și cu vederi din România ș. a. se pot căpăta la »*Librăria Tribunei*«.

— **Necrolog.** Eri a repauzat în Domnul preotul Zenovie Dumitrescu din Dumbrăvița. Defunctul a servit ca părinte sufletesc al comunei peste șaiszeci de ani, și numai la adânci bătrânețe s'a retras din slujba altarului, unde încunjurat de dragostea și alipirea credincioșilor săi a ajuns frumoasa vrâșă de 90 de ani. Osemintele lui se vor depune spre veșnică odihnă în cimitirul satului, în 26 Ianuarie la 10 ore, înainte de amiază.

Fie-i țărina ușoară.

— **Un nou talent literar.** E vorba de Franța, nu de noi: Octave Mirbeau, care a descoperit în 1890 pe Maurice Maeterlinck, pe care îl trăia necunoscut, și l'a în pus lumea întregi, acum a făcut cunoscută pe Marguerite Andoux, o cusutoreasă, care avea un roman „Marie Claire”, scris, nu spre a-l publica, dar ca să nu gândească mereu la nevoia, sărăcia și boala, cari o chinneau.

Romanul a plăcut. „Vie heureuse” i-a dat 50.000 de lei, iar din toate țările vor să cumpere dreptul de traducere.

Iată deci un talent literar descoperit, iată pe Marguerite Andoux bogată.

Catulle Mendès a găsit o dramaturgă, Marie Lenèru Dauriac, fiica unui ofițer de stat major, nu săracă, dar oarbă, mută și paralizată la amândouă picioarele. Aceasta are cincizeci piese de teatru! Una s'a jucat „Les Affranchis”, fără prea mare succes. E de văzut însă ce vor fi celelalte.

— **Pentru „Masa studenților” dela gimnaziul din Năsăud** — au binevoit a contribui, ca răscumpărarea felicitărilor de anul nou domnii: Dr. Oct. Domide, canonic în Oherla 5 cor., Dr. V. Bujor, prof. de teol. 3 cor., Al. Haliță, prof. 5 cor., Ion Geție, dir. 5 cor., Dr. Nic. Drăganu, Șt. Scribon, Ioan Păcurariu, Aug. Bena, profesori câte 2 cor. Au mai contribuit: Comuna Negoș 10 cor. Dl Ioan Corbu în loc de anunț funebrel pentru iubitul soț și tată Gavrilă Corbul fost învățător decedat, în 29 Decembrie 1910, în Zagra 20 cor. Primească generoșii binefăcători sincerile noastre mulțumite!

Diracțiunea gimn.

— **In jurul unei distincțiuni.** Maj. Sa a conferit nu demult titlul de consilier de curte directorului băilor Lukács, — Rudolf Palatay, în timp ce procura ridicarea acuza contra lui, pentru falsificare de acte publice. Cazul acesta caracteristic moralei publice ungurești — căci ministrul l-a propus regelui, având cunoștință despre acuza ridicată, a stărnit vii desaprobari în presă.

Deputatul Huszár a declarat unui jurist că va face interpelație în cameră, ca să prevină de altădată exoperarea atât de ușuratică a distincțiilor, căci prin aceasta suferă autoritatea regelui.

— **»Iarăș csárdás»** în legătură cu informațiunea ce-am publicat ieri sub acest titlu, primim azi următoarea **Declarație:**

La 21 Ianuarie a. c. curatoratul bisericii gr.-cat. din Hunedoara a aranjat un **»bal»**. La această petrecere au luat parte, respective au trimis prețul de intrare aproape toți fruntașii intelectuali din Hunedoara — fără deosebire de confesie.

În cursul danțului însă după două-trei încercări zădărnice, m'a stărnit totuș a reușit conducătorilor petrecerii să joace un **»csárdás»**. În momentul când s'a început acest csárdás, toți intelectualii au părăsit sala, — indignați de felul cum înțelege curat ratul gr.-cat. în frunte cu familia **protopopului gr.-cat. Ioan Popu**, — manifestările sociale ale neamului nostru, care în împrejurările în cari trăim, nu pot fi stăpânite decât de cel mai curat naționalism.

Dupăce protopopul Ioan Popu, care se vede că dă timbrul spiritului său întreg curatoratului, desigur puțin înțelegător în astfel de treburi, nesocotește aceasta îndatorire românească, subscrisii **fără a da prilej de divergențe confesionale, cari aici în Hunedoara n'au existat și după cât ne va fi cu puțință nici nu vom îngădui să existe nici în viitor**, declarăm ca:

În urma indignării mari de care sântem stăpâniți pentru joshului atentat săvârșit la 21 Ianuarie contra bunului nostru simț românesc, —

infiend purtarea conducătorilor bisericii gr.-cat. din Hunedoara în **treburi sociale**

nu vom mai lua parte la manifestațiile sociale aranjate de conducătorii de azi ai acestei biserici și îndemnăm pe toți Români de bine să ne urmeze — până atunci — până când nu se va schimba în spre bine spiritul acestei conduceri a bisericii gr.-cat. din Hunedoara. **Vasile C. Osyvda, Dr. G. Dubleșiu, Niculae Macrea, Virgil Comșa, Ioan Dima, Ștefan Boer, Iosif Șoimuș, Dr. Ioan Sabo, Valer Beșan, Dr. Virgil Mușeșiana, Augustin Dima, Romal Verișan.**

— **Manuscrisele lui Tolstoi.** Manuscrisele rămase dela Tolstoi se păstrează în muzeul Rumiantef din Moscova și la banca din Tula. Două treimi din ele sânt scrieri religioase, filosofice și politico-sociale și nu le-a publicat parte din pricina cenzurei, parte din alte motive.

Literare sânt următoarele nuvele: „Hagi Murat”, „Părintele Serghie”, „După bal”, „Diavolul”, „Leșul”, „Amintirile unui zămărit”, „Lumina luminează în întunec”, „Țarul tânăr”, „Lucruri vrednice de amintire lăsate de Feodor”, „Cine are drept?”, „Istoria unui stup”, „Aleșa Gorșoc”, „Ce-am visat?”, „Dela asta vin toate însușirile”, „Însemnările unei mame”, „Nu sânt pe lume vinovați”, „Cine-i ucigașul?”, „Înțelepciunea copiilor”, „Întâmplător”, „Varga verde” și „Emigranții”.

— **Un călău despre pedeapsa cu moarte.** Călăul berlinez, pensionat acum de curînd, a spus următoarele unui ziarist, despre pedeapsa cu moarte:

Pedeapsa cu moarte nu stă nici când în raport cu mărimea crimei comise. Singura zi, care precede execuția nu este de ajuns pentru ispășirea păcatelor. De regulă agitația ruinează cu totul nervii osânditului, așa că în momentele ultime de-abia e viață în el. Aproape la toate ocaziile mi-se aducea un om mort pe jumătate. Numai odată mi-s'a dat prilejul să am și un om mai curajos, pe care nu l-a părăsit sângele rece, dar numai din motivul că și în cele din urmă clipe se gândea la o încercare de scăpare. Conducându-l spre ghilotină a fugit. Fiind prins și târît pe podiu, a sărit de pe podiu, frângându-și piciorul. În cele din urmă totuși i-am retezat capul.

Nu este bună pedeapsa cu moarte și din motivul că executarea se face în loc închis. Astfel nu poate avea efectul de a speria mulțimea oamenilor mai puțin inteligenți, care servind astfel execuția de un avertisment pentru răsplata unei crime”.

Trecând la un alt rând de idei, călăul au mai spus, că meseria aceasta azi nu mai plătește mult. Înainte se plătia cu câte 300 de mărci o execuție, azi, să fii vesel, dacă câștigi o sută. Apoi mai e și micul număr al osândiților. Bunicul meu, care de-asemena a fost călău, a avut două sute treisprezece cazuri, iar eu de-abia nouăzeci. Pe feciorul meu l'am dat la altă meserie, căci asta nu se mai rentează.

— **Academia franceză și doamna Curie.** Academia franceză de științi din Paris și-a ținut ieri alegerea unui membru în locul defunctului profesor Gernez. Pentru scaunul nemuritorilor rivalizau două puternice personalități științifice: Doamna Curie, soția profesorului de acelaș nume, azi docentă la universitate și fizicianul Branly, profesor la institutul catolic de fiziologie din Paris. După cum se prevăzuse, doamna Curie nu s'a ales — cu toate sortile de izbândă de mai înainte — și alegerea s'a întărit după îndoită votare. La prima votare rivalii erau egali, iar la a doua doamna Curie a rămas în minoritate, primind 8 voturi mai puțin ca Branly care întrunise treizeci și șase.

Alegerea a fost foarte agitată și pentru a preveni oarecari tulburări poliția a luat cele mai întinse măsuri. Contrarii doamnei Curie au invocat motivul că ea ar fi avut deja parte de mai multe onoruri, pe când lui Branly, care de altcum e adevăratul descoperitor al telegrafiei fără sârmă nu i-s'a dat nimic.

Eduard Branly s'a născut la Amiens în 1846. După sfârșirea studiilor a fost aplicat la catedra de fizică a liceului din Bourges,

mai târziu ca director al laboratorului de fizică din acelaș loc. În 1882 a obținut diploma de doctor în medicină și de atunci apare mereu înaintea lumii cu nouile sale descoperiri pe terenul electrotehnicii, iar în 1903 împreună cu doamna Curie a luat marele premiu Ossiris.

— **Expoziția universală din 1915.** Peste patru ani se va deschide canalul de Panama. Cu acest prilej se va organiza o expoziție universală. Două orașe, New-Orleans și San-Francisco își revendică dreptul de a organiza această expoziție pe teritoriul lor. Fiind vorba de două orașe la fel de mari, alegerea era cam grea și cauza a fost adusă înaintea parlamentului din New-York. Aci s'a hotărât ca expoziția să se facă în New-Orleans, căci San-Francisco încă nu s'a restaurat pe deplin după groaznicul cutremur și astfel nu va putea reprezenta America cu pompa cuvenită lumii civilizate, care va veni să viziteze expoziția.

— **Baronul Könitz.** E vorba de un escroc. Scăpat nu de mult din pușcărie Könitz și-a luat titlul de baron, și și-a început din nou meseria, în capitala Statelor-Unite, New-York. La o petrecere a făcut cunoștința unei dame mai în etate, care își păstrase totuș farmecul, și cele două milioane moștenite. Könitz îi făcu curte, iar dama, încântată peste măsură de calitățile cavaleresti ale curtezanului, la invitat să o cerceteze. Azi puțină, mâne mai multă dragoste și dama a căzut prinsă. Fără să ia în seamă vorbele mamei sale, care nu voia să știe de nici o căsătorie cu baronul, dama s'a cununat în taină cu el. Lucru făcut! Călătoria de nuntă tînăra soție o proiectase în Germania, unde să-și petreacă și lunile de miere, la moșia soțului său, unde are și un splendid castel, pe care îl văzuse de atâtea ori în fotografia arată de bărbat. Căci baronul i-a spus multe de toate, între cari și povestea castelului, pe care-l avea doar în fantazie. La rugărea soțului doamna Könitz se lăsă de proiectul acestei călătorii și învoi să meargă la Florida. Ajunși aici, trai neică, pe baron.

A cumpărat două automobile, unul pentru sine, altul pentru nevasta sa, și însoțit de societate de dame își petrecea zile albe cu ele, neglijându-și însă soția. Baniii neveste-sii curgeau vale pentru toate distracțiile. Dar ea tăcea și suferia. Odată însă întâlnindu-se pe stradă cu bărbatul, însoțit de câteva curtezane, acesta n'a voit să o observe, ceiace a supărat mult pe dna Könitz, care începu să bănuiască. A plecat la New-York și a dat afaccreea pe mâna detectivilor ca să cerceteze trecutul bărbatului ei, care îi părea atât de suspect. Rezultatul cercetării a fost că baronul Könitz este un escroc de prima calitate, scăpat decurând din pușcărie. Iși poate închipui fiecare mutra dnei Könitz la aflarea adevărului.

— **»Balul costumat din Arad».** În editura librăriei »Tribuna« a apărut o serie de 6 cărți postale ilustrate, în culori, reprezentând costume și grupuri dela balul costumat din primăvara aceasta. Bucata se vînde cu 24 fileri, seria de 6 bucăți 1 cor. 20 fil. + porto poștal 10 fil, recom. 35—45 fil.

Comercianților și vânzătorilor 50 bucăți cu 9 cor., 100 bucăți cu 16 cor. plus porto.

Venitul curat se va adăoga la fondul »Reuniunii femeilor române din Arad« pentru zidirea unei școli de fete.

x **Inaintea inventarului** se vind pelângă prețuri foarte scăzute: genți de mătasă, și piele pentru femei, garnituri de voiaj geamantane, potmo-neie, tabachere, garnituri pentru pieptănat și manicule binocle și alte obiecte de ornamente și parfumerie: Hegedüs Gyula, Arad. Andrassy-tér 15 magazin de galanterie, perii și cosmeticuri.

x **Atragem și pe calea aceasta atențiunea on. părinti,** ca cumpărările de Crăciun să le efectuiască la Kovács Béla magazin de modă pentru copii, Cluj-Kolozsvár Király tér nr. 1. În întreg Ardealul acesta este unicul magazin de articli pentru îmbrăcămîntea copiilor. Firma garantează pentru calitatea bună

a mărfurilor ei și pentru serviciu prompt. În provincia trezete mustre din orice articii în bransa aceasta.

Magazinul poate fi cercetat fără obligamentul de-a cumpăra.

x 1 Litru rum englez de ananas, cu gust de vanilie și o cutie de tea la olaltă 2 coroane. (Preț de concurență.) Teiuri veritabile chineze și rusești de calitate excelentă și pe lângă prețuri foarte ieftine 1 Ekgr. 10, 12, 16, 20, 24 fileri. Prăjiturile pentru tea le socotesc în prețul de fabrică aceluia, care își procură dela mine tea și rum. 1 Klgr. sfărături de ciocoladă cor. 2.40—2.60. Sursa cea mai ieftină și mai bună pentru cumpărarea a orice marfă în bransa aceasta. — Părul cărunt și mustața căruntă se vopsesc bine cu vopseana «IDEAL» pentru păr care e nestricăcioasă. Prețul 3 cor. Se află de vânzare în toată coloaara la Fekete Mihály, droguerie la «Inger» în Muraș-Oșorheiu (Mareșvársárhely). 2

Revistă economică.

Scumpetea.

— Cauzele ei și mijloacele de a o combate. —

Scumpirea mereu crescândă a mijloacelor de trai — se știe — este azi o chestiune de interes universal, care preocupă în mod serios toată lumea: bogați și săraci, într'un fel sau într'altul. Cât privește pe săraci — ce să zici — pentru ei lucrul nu e tocmai nou, căci plângerile lor de „trai greu“ nu sânt de ieri de alaltăieri, dar azi lucrurile au ajuns așa de departe, încât și cei cu stare mai bună, ba chiar și bogătanii se plâng. Cu toții ne dăm seama, că nu e bine așa și că trebuie făcut ceva, ca scumpetea aceasta să contenească și mersul lucrurilor să ajungă în privința aceasta într'o ogașe, mai normală. Cu o ocazie acum nu demult, chiar și regele nostru a pomenit de lucrul acesta, zicând, că regretă că conducătorii vieții noastre publice nu au aflat încă vre-o modalitate de a reduce scumpetea extraordinară de azi.

În diferite întruniri economice cu caracter privat s'au oficial, în timp din urmă mai ales în cele două capitale ale monarhiei noastre s'a discutat adeseori și se discută chestiunea aceasta, devenită azi foarte acută, dar cu puține rezultate practice. Din multe părți se acuză sistemul vamal de prohibițiune, ce există la noi, care în interesul unei clase bogate dela noi, a agrarienilor mari, împiedecă importul de vite în Ungaria. Agrarienii de altă parte protestează energic față cu această acuză, de a fi ei cauza exclusivă a scumpetei.

După aceștia cauza principală a scumpirii mijloacelor de trai este devalvarea banilor, cauzată — aceasta — prin urcarea plăților muncitorilor prin greve etc., apoi prin jocul speculativ la bursă, prin ridicarea peste măsură a comerțului de mijlocire și în fine prin creșterea continuă a consumațiunii. În ce privește scumpirea alimentelor, locul de frunte îl ocupă carnea. Aceasta încă se explică în parte prin creșterea cheltuielilor de producțiune și prin reducerea valoarei de schimb a banilor. Boalele contagioase la vite, ca: durerea de unghii și de gură, care de câțiva ani cercetează aproape regulat țara noastră, încă formează o cauză a scumpetii cărnii.

O întrunire agrară internațională ținută nu de mult în Viena, crede a ajuta lucrul cerind dela stat — în ce privește relațiile economice speciale din Ungaria și Austria — înființarea de însoțiri pentru pregătirea pâinei și de măcelării mari, reorganizarea târgurilor de vite, ștergerea dării de consum asupra cărnii, înfrînarea negotului superfluu de mijlocire, interzicerea negocierilor pe termen neacoperite, luarea de dispozițiuni aspre față cu grevele și cartelele păgubitoare, sprijinirea mișcării cooperative și sprijinirea cea mai intensă a producțiunii agricole. În același timp conferența agrară amintită protestează față cu cererile, de altfel — după noi — destul de motivate ale consumenților din Ungaria, de a se permite importarea de vite vii din țările balcanice.

Agrarienii — natural — își apără în prima linie interesele lor proprii și în sensul acesta

explică și scuză scumpetea cea mare de azi, dar între mijloacele, propuse de ei pentru ușurarea situațiunii, sânt totuș multe, vrednice de luat în seamă. „Rev. Ec.“

BIBLIORAFIA

La Librăria Tribunei se află de vânzare următoarele Căltindare:

Calendarul „Minervei“

Prețul e 1.40 Cor. plus porto 72 fil. Căltindarele se pot trimite numai ca pachet, ca să nu fie confiscate la poștă.

Calendarul Național à 40 fil. (5 fil. porto).

Calendarul diecezan (Arad) cu șematism 50 fil. (10 fil. porto)

Calendarul diecezan (Arad) fără șematism 30 fil. (10 fil. porto.)

„Amicul Poporului“ à 70 fil. (10 fil. porto).

Calendarul cu litere cyrile à 50 fil. (5 fileri port.)

Calendar de părete (black) à 1 cor. + 20 fil. porto.

A spăut: în ediția «Carmen» (Petru Barițiu) Calendarul dela Cluj pe anul 1911 cu un interesant cuprins și ilustrațiuni (August Bunea, Prințesa Elisabeta, Balul costumat din Arad etc. Prețul 20 fileri.

Calendarul „Poporului Român“ din Budapesta à 40 fil., plus 5 fil. porto.

„Lumea Ilustrată“ 1.50 plus porto 20 fil.

La Librăria Tribunei se află de vânzare + 10—20—30—80 fileri porto, de curînd apărute următoarele cărți:

Guy de Maupassant. Pe apă. Traducere. a 150 plus 10 fil. porto.

Ivan Turgenieff. Memoriile unui om de prisos. a 80 fil. plus 10 fil. porto.

Henryk Sienkiewicz. Fără credință. Roman. a 3 Cor. plus 20 fil. porto.

Prin foc și sabie. Roman 4 volume costă cor. 5.75 plus 30 fil. Să-l urmărim? Tradus de T. D. Protopopescu 1 cor. plus 5 fil. porto.

Quo Vadis. Roman din timpurile lui Nerone à 4.50 cor. plus 30 fil. porto.

Pe câmp de glorie. Roman eroic, à 3 cor. plus 30 fil. porto.

Hania, roman. a 150 plus 10 fil. porto.

Leo Tolstoi. Desmeticiți-Vă. Războiul ruso-japonez 1 plus 10 fil. Cele din urmă. Cu fragment dintr'o auto biografie a 70 fil. plus 5 fil. porto.

Michel Zéraco. Dragoste și eroism. Roman istoric. 2 volume cor. 3.50 plus 30 fil. porto.

Culegeri de literatură, artă și de știință cor. 1.50 plus 10 fil. porto.

M Eminescu — Veronica Micle. Iubire-Durere a 1.50 plus 5 fil. porto.

N. Rădulescu-Niger. Magistratu nostru. Roman social a 4 cor. pl. 20 fil. p.

Măria Sa «Ogorul». Roman social a 4 cor. pl. 20 fil. p.

Străin în țara lui... Ed. III. a 3 cor. pl. 30 fil. p.

Gelozie a 1.80 cor. pl. 10 fil. porto.

Jerfa a 1.50 cor. pl. 10 f. p.

Tribunul poporului. Roman social a 4 cor. pl. 20 fil. p.

Sofia Nădejde. Părinți și copii. Roman ed. II. a 2 cor. pl. 20 fil. porto.

Din lume, pentru lume. Povestiri din popor a 2 cor. pl. 10 f. p.

Delavrancea:

„Lucafa“ ul. Dramă în IV acte à 2.50+ 20 fileri porto.

N. Iorga:

Studii și documente cu privire la Istoria Românilor, à 3 cor. + 10 fil.

Istoria Românilor pentru poporul românesc. Ed. a II-a à 3.50 cor. + 20 fil.

Apostol D. Calos:

Invățământul despre natură în școala primară. à 3.50 + 30 fil.

Biblioteca Teatrului Național:

Nr. 10, Schiller, Don Carlos, Poem dramatic în 5 acte și 17 tablouri. Trad. de G. Coșbuș, 50 fil. + 10 fileri porto.

Nr. 11, Calderon, Judecătorul din Zalamea, Dramă în 3 acte. Trad. de O. Densușianu à 40 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 12, P. Locusteanu, Nevasta lui Cerceluş, Farsă într'un act à 30 fil. + 5 fil. porto.

Biblioteca Minervei, à 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 93 Xavier de Maistre, Călătorie împrejurul odăiei mele.

Nr. 94 Clara Tschudi, Tinereța Mariei Antoneta. Vol. I. Trad. de Anestin.

Dr. V. Bianu:

Doctorul de casă sau Dicționarul sănătății.

Foarte recomandabil pentru toți, mai cu seamă cărturarilor, preoților și învățătorilor. à 14 Cor.

N. Iorga:

Viața femeilor în trecutul românesc. à 175 Cor.

Andrè Chénier:

Oaristys. Bucolică după Teocrit. à 15 fil.

Posta Redacției.

Elin Gruja. Raportul a întârziat pea mult. «Cur-sul vremii» conține reflexii pe cari e bine să le păstrăm pentru altădată. Actualitățile din Sibiu nu sânt prinse cu destulă îndemănare. Mai încercați, căci genul acesta de scrisori e foarte greu. Salutați.

«Syre». Nu e lipsită de licări, ni se pare însă c'am mai citit-o cândva. O publicăm aci:

De auzi vre-odată, în vr'un amurg de toamnă Când vântul despoaze de frunză plopii, Cum frunza în freamăt durerea își toarnă li înțelegi jalea?... nu-ți umezesc ochii?...

Și prin zăvoi vre odată, în serile cu lună, Când privighitoarea cu glasul său, Își spune frumoasa poveste străbună li înțelegi rostul?... și nu-ți pare rău?...

Când murmurul și șoapta păraelor din coaste Își cântă cântarea rămasă din veci, Ascultă tu acea cântare prin șoapte: Înțelegi tu oare?... și fruntea nu-ți pleci?...

De ți-a bătut cândva mai cu putere Inima în pieptu'ți, și de ai iubit, ...Tu înțelegi jale, poveste, cântare Și le pricepi rostul, căci tu le-ai trăit!...

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
Tribunae Institut tipografic, Nicolae și soac

Credit pe ipotecă, pe cambie
și pentru oficialități
mijlocește

Herzog Sándor

A R A D,
str. Weitzer János 15,

Telefon nr. 876.

„CETATEA“ bancă economică-comercială ca însoțire în Cohalm—Köhalom. *)

CONVOCARE.

Membri băncii economice-comerciale ca însoțire »CETATEA« din Cohalm, prin aceasta se convoacă în senzul §-ului 9 din statute la

I-a adunare generală ordinară

care se va ține în Cohalm, Duminică în 5 Februarie st. n. 1911, la orele 2 p. m. în localul însoțirii cu următorul

PROGRAM:

1. Deschiderea adunării și constituirea biroului.
2. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghere despre cele 2 luni de gestiune
3. Impărțirea profitului curat
4. Statorirea marcelor de prezență a membrilor din direcțiune și comitetul de supraveghere.
5. Eventuale propuneri.

Cohalm, la 22 Ianuarie 1911.

DIRECȚIUNEA.

*) Însoțirea și-a început activitatea în 1 Noembrie 1910.

ACTIVE Bilanțul pe 2 luni de gestiune (dela 1 Nov. până la 31 Dec. 1910) PASIVE

Casa în număr	537 72	Capital social (99 membri cu 202 cvote à 50 cor)	10100 —
Escompt	9834 —	Depuneri spre fructificare	4330 50
Imprumuturi ipototecare	2370 —	Reescompt	8766 —
Imprumuturi pe obligațiuni	2139 —	Interese transitoare anticipate	405 67
Afaceri de magazin	640 55	Profit curat	301 77
Mobilier	424 82		
Recvisite de magazin	87 18		
Debitori	7026 91		
Diverse conturi debitoare	30 74		
Spese de fondare	622 93		
Amortizare	22 93		
Interese transitoare de reescompt	600 —		
Interese restante	207 80		
	5 22		
	23903 94		23903 94

DEBIT		CREDIT	
Interese de depuneri	10 80	Profit dela afaceri de magazin	208 32
Interese de reescompt	64 40	Profit dela afaceri de comisiuni	82 38
Spese diverse	16 86	Interese după împrumuturi	97 85
Amortizare din spese de fondare	22 93	Provizțiuni	23 01
Profit curat	301 77	Interese de întârziere	5 22
	416 78		416 78

Cohalm, la 31 Decembrie 1910.

Emil T. Gheaja m. p.
prezident.

Ioan Iosifu m. p.
contabil.

DIRECȚIUNEA:

Emanoil Bobancu m. p. Titu V. Gheaja m. p. Ioan Bănuțiu m. p. Ilie Măfteilu m. p.
vice-prezident. Ioan Magdun m. p.

Conturile prezente le-am revidat și le-am aflat în deplină ordine.

Cohalm, la 22 Ianuarie 1911.

COMITETUL DE SUPRAVEGHERE:

Nicolae Suciu m. p. Moise Ciocanea m. p. Eroftelu Bârsan m. p. Ioan Boranciu m. p.
prezident. George Spornic m. p.

Un jurist român

caută aplicare într-o cancelarie advocațională.
Adresa la administrația ziarului »Tribuna«

Birou de informații !!

Cunoscând multele lipsuri ale publicului românesc din provincă, m'am hotărât să deschid în Budapesta un **Birou de informații și Agentură românească.**
Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministerii și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză dau în restimp de 2—3 zile, ori-si-cui rezolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit. Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvire favorabilă. Fac totfelul de mijlociri comerciale și comande. Prețuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate.
La aviz aștept la gară.
L. OLARIU, Budapest, Lajos-u. 141. III/19.

Ministerul Finanțelor.

Direcțiunea Comptabilității Generale a Statului și a Datoriei Publice.
Datoria Publică.

Nr. 124506. 20 Decembrie 1910.

Publicatiune.

A 29 a tragere la sorți a titlurilor de rentă 4% amortizabilă din 1896 împrumutul de Lei 90,000,000 se va efectua în ziua de **19 Ianuarie/1 Februarie 1911, ora 10 a.m.** în sala specială a Ministerului de Finanțe, conform dispozițiilor stabilite prin regulamentul publicat în »Monitorul Oficial« Nr. 245 din 7 Februarie 1906.

La această tragere se vor amortiza titluri în valoare nominală de Lei 665.500 în proporția următoare:

33 titluri de câte	5.000 Lei	165.000
81 » » »	2.500 »	202.500
198 » » »	1.000 »	198.000
199 » » »	500 »	99.500

511 titluri pentru o valoare nominală de Lei 665.000
Publicul este rugat a asista la tragere.

Directorul Comptabilității Gen. a Statului și a Datoriei Publice.
D. Vbrovici.

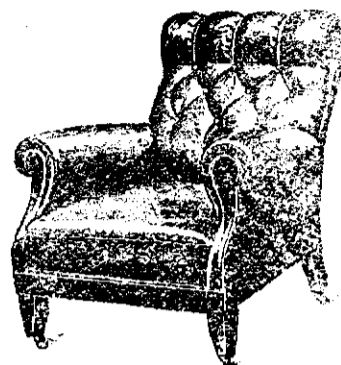
Fabricație specială de MOBILE DIN PIELE

ENGLEZEASCĂ.

Se colorează mobile vechi din piele

La cerere trimite preț-curent gratuit:

Szücs A.
tapețier
Budapest,
VII., Károly-közt 5c.

M. Schromm
mehanic
Brașov—Brassó
Hosszú-utca No. 27.

Recomandă în atenția onor. public din loc și jur

marele său atelier mehanic aranjat în Brașov, Hosszú-utca 27, unde se efectuează tot-felul de lucrări atingătoare la această branșă, precum:

mașini de cusut, biciclete, gramofone și apaducte, pe lângă prețurile cele mai convenabile și execuție solidă și punctuală.

CANARINI

Cele mai frumoase cântătoare moderne din ania

zina și la lumină. Cântătoare dinăra 4, 5 fl. de 1 an 6, 8, 10 fl. Reprezintăle canarine Seifert și verzi dela 10 fl. în sus.

Ouătoare 1, 2, 3 și 4 fl. după soim. Catalog de prețuri despre papagal, pasări transmarine mălmuțe și câini de soim se

capăta înainte trimițând 20 fl. Pentru ajungerea comandelor la loc în viață se garantează. — Comanda se pot face la

DIÓSZEGHY és Társa,
Oradea-mare-Nagyvárad.
Cea mai mare prăvălie de animale din Ungaria.

SCHAEFER RICHARD GÉZA

lăcătar tehnic,
pentru zidiri, instalare de apaduct și canalizare în **ARAD, strada Batthyányi Nr. 17.**

Pregătește coșdoane pentru rânși, trepte și balcoane, vetre de fierd din fier făurit.

Atelier de instalare:
Rățele de țevl pentru apaduct. Jațuri făă miros. Pissoare, spălătoare, odăi de baie și aranjare de ori-ce sistem — pentru încălzire centrală. —

NOUTATE! Mode de cogulare de autogen sau automat cu ajutorul acetilenului sau oxigenului, prin ce obiectele stricate pregătite din fier făurit, oțel, fier vărsat și aramă în modul acesta se pot repara ușor, conform scopului.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărirea sumei împrumutate cu 4, 4 $\frac{1}{4}$, 4 $\frac{1}{2}$, 4 $\frac{3}{4}$ și 5 $\frac{1}{2}$ pe lângă dividendă de mijlocire și amortizată de interese corespunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipăm și se se de întabulare, convertim datorită de interese mari.

— Resolvare grabnică, serviciu prompt —

SZÜCS F. VILMOS

Reprezentanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului Bichiș, Gyula, Clabz.

ARAD, Karolina-uteza 8. (Casa proprie.)
(Lângă filiala Poștei.)

Prisă e pe lângă onorarii scutilor de afaceri abili și domni în isoredere.

Prăvălie nouă!

Sub firma »Depozit de rachiri din valea Crișului« (*Körösvölgyi pálinka raktár*) s'a deschis în Arad, Andrassy-tér 5. (Palatul Almay) o prăvălie — nouă unde se vinde: —

rachiu de prune

de drojii, rom, coniac, licheuri cum și **vîsurî** din pivnițele — lui Almay în sticle. —

Așteptând sprijinul onor. public
Cu stimă:

SCHWARCZ PÁL
conducător.

Darurile de nuntă cele mai potrivite!

Foarte mare asortiment de sticle, porțelană, maiolică, slipa de Berndorf, articoli de argint Alpaca lampo, tacămuri de masă patentate, sticlării pentru olieri, păhare pentru beere și vin, în cadrul de seane. Arzătoarea Wolfram cu 70% economisire.

Comandele din provincie se execută prompt și conștiințios

HECKER și KLUDSZKY

urmașii lui Kaufmann Jakob prăvălie de sticlării și porțelan

Lugoș, Str. Széchenyi 11.

(Vis-à-vis de fotog. al Naschitz.)

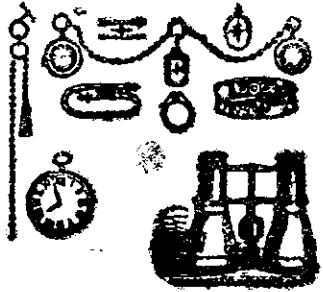
Telefon Interurban No 224. —

Cel mai mare magazin de giuvaerice și ceasornice,

Tamás István Gyulafehérvár, (lângă Hotel Elisabet).

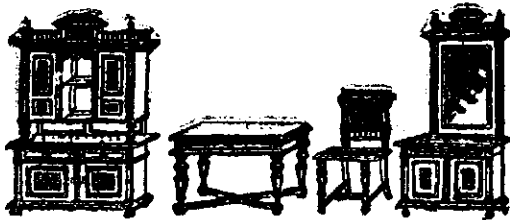
Recomandă ori-ce juvaere de aur și argint, ca lanțuri de aur pentru bărbați și femei, ceasornice de buzunar, fabricație din Șvizzera, ca renumitele ceasornice Omega și pendulele și deșteptătoarele Becht, ochelari, articole optice, termometre pe lângă prețurile cele mai convenabile. Reparaturi de ceasornice și juvaere pe lângă garanție. Lămpă aur sfărmat și argint precum și ori-ce juvaere pe lângă prețurile cele mai moderate și serviciu conștiințios. Toate comandele sunt a se adresa cu încredere la firma de sus.

MAGAZIN DE MOBILE

Jean Réthi

timplar artistic pentru edificii și mobile, în Sibiu — N. szeben, Elisabetg. 20.

Primesc ori-ce lucrări pentru aranjamente de școale, biserici, magazine, birouri și locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări în cel mai modern stil, pe lângă livrare promptă prețuri moderate și din material uscat. Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

Institut de pictură bisericească în Sighetul-Maramureșului.

(Templomfestészeti Műintézet, Máramarosszigeten).

Cancelaria: Piața Erzsébet-főter No. 11, ușa 18.

Ne angajăm pentru pictarea în stil modern și foarte artistic a internelor bisericilor, icoane pe cerme, fresco, icoane pe altar, altare construite de iconostase, auritură, pictarea icoanelor de iconostas, crucifixe, icoane la încrucișarea drumurilor, pictarea icoanelor sfinte și a ori-ce soiuri de icoane bisericești.

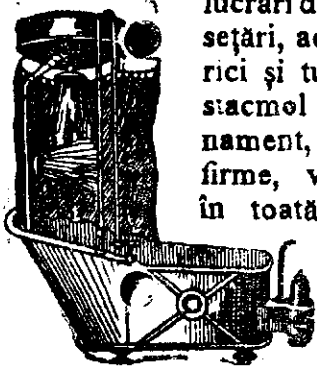
Renovăm foarte frumos iconostase și altare vechi, iar pictarea, abducerea cu marmoră și auritura lor o executăm cu cea mai mare artă și cu prețuri convenabile, — parohiilor mai sărace eventual și pe lângă plățirea în rate.

Examinarea bisericilor, măsurarea, înțelegerea mai amănunțită la fața locului o facem gratis, cu planuri și prospecte servim cu plăcere.

Saska Sándor tinich'giu

Brașov—Brassó, Vasut-u. 28.

Pregătește în atelierul său cu motor electric totfelul de lucrări pentru zidiri, lucrări de tinichea, înfrumusețări, acoperire de biserici și turnuri, lucrări de stacmol turnat pentru ornament, precum și pentru firme, vane de scaldat în toată mărirea, ș. a.

Toate comandele se execută prompt și cu punctualitate.

Motoare șvedeze

pentru olei brut!

(Brevetul lui Hirsch Frank, Stockholm)

în poziție orizontală și verticală.

Mașini motorice ieftine și sigure, se pot instala oriunde.

Motoare sistem Diesel.

Motoare cu gaz.

Motoare

cu benzină,

în cea mai bună execuție!

Execuție promptă.

Surányi Victor

inginer tehnic diplomat, fabricant de mașini agricole

Bpest, VI, Teréz-körut 21.

Cereți catalog.

Deja în 5 Februarie

se vor ținea tragerile

lozurilor „Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület” cu un

câștig principal de

Cor. 300.000.

Recomandăm fieștecăruia a cumpăra cel puțin unul din aceste lozuri de prima bonitate, deoarece având ele un plan de sortare favorabil se bucură de o trecere foarte mare așa, că prețul acelor să urcă zi de zi.

Trageri anuale: 5 Februarie, 5 Iunie și 5 Octombrie.

Câștiguri principale: **400 000, 200.000 Coroane ș. r.**

Aceste lozuri a căror preț de zi a ajuns și suma de 175 Cor. le vindem în

32 rate lunare decâte 5 Coroane.

După primirea primei rate de 5 Coroane, imediat Vă sestradăm Lista de rate, care conține seria și numărul lozului original și care Vă îndreptățește la toate tragerile.

Lozurile originale până după solvirea tuturor ratelor, e păstrează în casele institutuluie nostru, însă toate câștigurile cari cad pe aceste lozuri, sunt proprietatea cumpărătorului.

Comandați imediat lozul, trimițându-ne prima rată de

Cor. 5,

și nu așteptați pânăce prețul acelor se va urca.

Ustredná banka ucastinny spolok

(Banca centrală societate pe acții)

Budapesta, V. Sas-utca 24.

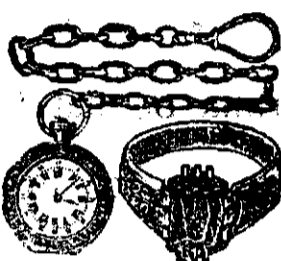
DR. ALEXICI VLADIMIR
SANATOR, AMBULATOR ȘI BAIE MINERALĂ
 ARANJATE FOARTE MODERN.
PANCIOVA. PANCISOVA.

TELEFON NR. 181.

Reacția boalei de sânge după Wassermann—Dungern—Noguchi. Tractarea boalei de sânge cu serul Quéry și cu absenbenzolul și cu arsenbenzolul lui Ehrlich. — Vindecarea tuberculozei după Dr. Spengler sau Koch—Wolff—Eisner. — In stabiliment se vorbește și românește. —

Fabrici de gheață
Aranjamente răcitoare
 după sistemul compresiv succes de amoniac sau sulfur al firmei BORSIG precum și
Aranjamente complete pentru abatorii
 de calitate cea mai bună expediază

FIRMA SCHLICH,
 turnătorie de fier și fabrică de mașini soc. pe acții
Budapest, Váci-ut 45—47,
 Nr. telefonici: 74—76, 74—77 și 98—58 (int.)
 Cu prospecte servim gratuit.

Prăvălie recunoscută de I-u rang.

Szilágyi Géza és Társa

ciasornicar și givaerģiu
 ciasornicarul căilor ferate ungare a statului
Nagyvárad, Rákoczi-ut No. 4.
 In edificiul Orsolya zárdá. — Telefon 630.

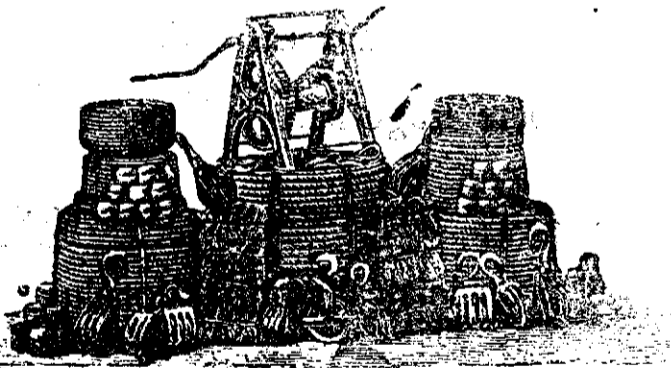
Ciasornice exclusiv numai fine și ceri umblă precis.
 Ciasornice foarte bune pentru călătorii.
 Ciasornice elegante p. fineri.
 Ciasornice frumoase, pentru dame.
 Cias. deșteptătoare de buzunar în Decoruri pentru masă de argint și argint de China, tase, lădițe pentru zahăr, bide pentru compot, obiecte pentru mâncat, bastoane, etc.
 Cadouri de mireasă, pentru botez și de Crăciun. Atelier de reparat.
 Garanția deplină.

tocuri de aur, argint, metal și oțel.
 Cercei cu briliante și diamant și inele.
 Cercel de aur, inele, brațele, broșete, lanțuri de grumazi și pentru oroioage, amulete.
 Toifelul de giuvaere de argint.
 Ochelari foarte buni.

LAZAR MIHALY, funar, Lugos, Piața Izabella.

Vânzare mare de fabricate de cânepă, in și jută.

Tot felul de funii de cânepă, fir, brăcii, brăcii, fire de tort, legătoare pentru mori, burdufuri de cânepă, pânză de jută (pentru pachetare), saci de cânepă in și jută, strate crude și impermeabile. Funării pentru economi: șireanguri, căpeștre, funii pentru car, pentru vite, legătoare de snopi, ușoare și pentru mașini de troierat, procovițe p. cai, rețele, mreje p. pescari și leagăn atârnat. Adresa telegrafică: Lázár kö élgyá os Lugos. — Nrul telefonului 207. Nrul cecului și clearing la posta Ungară 26142. Toate comanda sunt a se adresa la firma de mai sus.

● **STEIN MIKLÓS** ●

— fabrică de tăiat pile —
Oradea mare — Nagyvárad.
 Fabrica: Damjanios-u. 30. Magazin: Teleki-u. 33.

Recomandă fierarilor și comerțanților atelierul său de tăiat pile bine aranjat, unde se pregătesc pile mici și mari din oțel vărsat de prima calitate etc. Primește spre scobire pile mici și mari vechi cu prețuri ieftine.

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

Gerstenbrein Tamás és Társa sculptor și m. lestru pietrar.
 Atelierul central al magazinei: Cluj-Kolozsvár, Dézsma-u. 21.
Magazin de pietrii monumentale

fabricate proprii din marmoră, labrador, granit, sienit, etc.
Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.
 Ateliul central:
Nagyszében, Fleischer-gasse 17.
 Filiale: Déva și Nagyvárad.

CĂRBUNI

Prusești și Cochs

calitățile cele mai bune și cu prețurile cele mai ieftine

se pot căpăta la

: Roth József :

Arad, Eötvös-u. 3.

Telefon 63.

Telefon 63.